

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок Ч. 10. П. ПОБ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Корто: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Ланон.
Прага „Діло“.
Рукописи на зворотному.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5.00 зол.
Чвертьрічно 15.00 „
Піврічно 30.00 „
Річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ-
ХОСЛОВАЧИНІ 30 НОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 ГОТ.

Найстарший
Дім конфекції мужеської **Й. Фершляйссер**

находиться тепер в льоналі при
пл. Марійським ч. 8
(будинок Шпрехер) 4-6

Порозуміння між Лондоном і Саламанкою вже заключене.

Еспанський національний уряд оголосив учора вечором офіційний комунікат, яким повідомив, що директор дипломатичного кабінету того уряду обмінявся в Андеї з британським амбасадором нотами у справі акредитування дипломатичних агентів у Лондоні й Саламанці та підагентів у інших важливих місцевостях.

КОМПЕТЕНЦІ АГЕНТІВ.

Той самий комунікат еспанського національного уряду стверджує, що британські агенти й підагенти на території національної Еспанії матимуть право переписуватися шифрами, які не підпадуть під цензуру. Агенти еспанського національного уряду в Лондоні буде комунікуватися безпосередньо з британським міністром закордонних справ, такі самі права матиме британський агент у Саламанці.

Підагенти матимуть точно такі самі функції, як консули: вони у першу чергу боронитимуть інтересів обох країв, далі займатимуться морською плавбою.

ЧЕРГА НА ФРАНЦІЮ.

Як говорять у політичних колах Брюсселі, французький міністр закордонних справ Дельбос заявив учора під час розмови з британським міністром закорд. справ Іденом, що Франція вишле торговельних агентів на територію, яка підлягає урядові зі Саламанки. Він заявив, що французькі міністри соціалісти тому не протиправляються.

ЯПОНІЯ ТА ПОРТУГАЛІЯ ВИЗНАЮТЬ НЕБАВОМ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

Райтер приносить вістку, що Португалія та Японія рішені у найближчому часі визнати еспанський національний уряд.

Напруження між Японією та В. Британією.

ЯПОНЦІ ХОТЯТЬ ЗАНЯТИ БРИТАНСЬКУ КОНЦЕСІЮ.

Начальний командант японських військ під Шангаєм ген. Матсуї заявив, що японські війська обсаджують частину міжнародної концесії в Шангаю.

Британський уряд ще не дістав тексту заяви ген. Матсуї, але лондонські урядові кола підкреслюють, що командант британської залози в Шангаю має широкі повноваження у справі оборони британської концесії.

Британське військо стрілятиме, якщо японці намагалися зайняти британську концесію.

АНГЛІЙЦІ ЗАТРИМАЛИ ЯПОНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Влада британської концесії в Шангаю затримала на ріці Сучав японський корабель, що вів муніцію та припаси для японських частин. Японці запротестували. Ген. Матсуї заявив командантові британської ескадри, що японці

будуть уживати до транспортів ріки Сучав і Ванно та не дозволять їх затримувати.

АТАКИ ПРЕСИ.

Щоденник „Йоміоя Шімбун“, зближений до військових код, заявляючи, що Велику Британію, називаючи її „правдивим ворогом Японії“ та висловлюючи переконання, що в теперішніх операціях у північному Китаю справжнім ворогом є Англія. Доки цей ворог не переможений, годі очікувати вирішної перемоги.

У ФРАНЦУСЬКІЙ КОНЦЕСІЇ В ШАНГАЮ ІНТЕРНОВАНО 10.000 КИТАЙЦІВ.

Влада французької концесії в Шангаю інтернувала учора коло 10.000 китайських воїнів, жандармів і робітників, які втікали на територію концесії.

ЯПОНІЯ ВДРУГЕ ВІДКИНУЛА ЗАПРОШЕННЯ НА БРЮСЕЛЬСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Британський уряд повідомив бельгійського амбасадора в Токіо, що він не прийняв другого запрошення на конференцію сигнатарів договору 9-ох

Французький соціалістичний міністр про вартість франко-совітського союзу.

Соціалістичний міністр Фор виголосив у парламенті промову на тему францусько-совітського союзу. Обговорюючи міжнародне положення та питання помочі, яку Франція моглаб одержати від поодиноких заприязнених держав, мін. Фор сказав м. ін. таке: „СССР лежить да-

далеко, крім того там розстріляно тисячі генералів та вищих старшин. І з якої причини? Що вони заграничні агенти? Коли цей заміт правдивий, то це дійсно страшно. Коли тисячі військових невинно пішло на розстріл, то чогож можемо надіятися від такої держави?

Жахлива катастрофа в Японії.

Велике пригноблення в цілій Японії викликає жахлива катастрофа, що скоїлася у префектурі Гумма. Узбіччя гори Каначі (2028 м) обступало й засипало цілу фабричну оселю, в підніжжі гори. Маса землі засипала будинки дирекції і фабричні будинки копальні соди й 54 будинки в яких мешкали гірники. Звал засипав імовірно 300 гірників і урядовців. Одновременно зі зва-

лом вибухла сірка та склад вибухових матеріалів.

Рятункову акцію веде 1.500 пожежників. В рятунку перешкоджає сильна снігова та сіркова опари.

Побіоюються, що звали землі засипали теж шкільний будинок з кількома сотнями дітей.

Противомувістичний фронт і Україна.

Оцінка римського протоколу з українського погляду.

Львів, 12. листопада 1937.

Розглядаючи римський протокол з українського становища, мусимо ствердити його корисний вплив на оформлення протикомуністичного фронту.

У своєму дотеперішньому складі він не давав нам основи до надто великого оптимізму. З обох контрагентів справді поважно ангажувався проти СССР лише Японія — на жаль, наша батьківщина не лежить в обсягу її позитивних зацікавлень. Наша нація — це з японського погляду лише цінний деструктивний протисовітський чинник, що підіймаючи повстання, може звязати частину червоної армії, відтягуючи далекосхідний фронт. На самому існуванні Української Держави, держави положеної над далеким для японців Чорним Морем, їм ледви чи дуже залежить. Не виключене навіть, що японські політичні кола воліли би, щоб Росія мала вигідний доступ до Чорного моря, бо тоді вона легше погодилась би з утратою свого далекосхідного побережжя. Можливо навіть, що японці раділи би, колиб російський натиск на чорноморські проливи знову скріпився, викликаючи ворожі настрої в Англії. Тоді знову віджила би традиційна англо-російська ворожнеча — ворожнеча між двома державами, неприхильними Японії.

На європейському відтинку протикомуністичного фронту виступала досі одинока Німеччина. Її офіційні представники чинили багато на тему боротьби проти Комінтерну і СССР, не сказавши лише одного: куди саме йшла би та націонал-соціалістична круція проти Москви. Полягає за сильна, щоб через свою територію перепустити німецькі війська, але за слаба, щоб ризикувати новим київським походом; шлях крізь балтійські держави за вузький і перетятий польським Помор'ям, балтійський беріг СССР короткий і добре укріплений. З огляду на те плани німецького походу на Москву залишилися реальними лише в уяві тих, що при політичних міркуваннях не люблять глядіти на географічну карту.

Одним з наслідком грізних слів Гітлера Гебелса і тов. є покищо лише те, що в очах західної публічної opinio всяка протисовітська акція стала синонімом німецької експансії. Держави і народи європейського Сходу поділилися в очах західного обивателя на дві категорії „оборонців миру і демократії“ (чит.: Совдеп) та на „німецькі Манджукію“. Адже у французьких та англійських публікаціях появилися картини майбутньої Німеччини — такої, якої собі бажав Гітлер — зі східним кордоном здовж Дону.

Без сумніву, поінформовані політичні кола вміють відділити дійсність від барокових прикрас ворожої пропаганди, яка постійно оперує тим самим шабльоном „made in Berlin“, винайденим ще за царських часів. Але й вони не можуть обігнати від кошмарного спомину 1918. року, коли то польське королівство, український гетьманат, довське військо та грузинська республіка орієнтувалися сліпо на Вільгельмштрассе, коли то стався пруський поглин переметували європейський континент від

ДУЖЕ ЧУТЛИВІ САМОЧИННІ PHILIPS Super 4-38

проти ванікових приладів нас

Балтійського моря до Чорного і загрожити Середземне море, Суєз, Бассору, Індію.

Обставина, що протисовітська акція була німецьким монополю, була некорисна з погляду українських інтересів, які вимагали, щоби протисовітський фронт став міжнародним явищем. Тому ми з недовірям гляділи на східно-африканську війну, через яку Італія — одинока побіч Німеччини держава здібна до активного виступу проти СССР — заявувала свої сили на далекому чорному континенті і навіть наражувалась на велику катастрофу.

З тим більшою радістю мусимо ствердити, що Італія не заабсорбувалася вповні підбоям та загосподарювання Абіссинії, що вона залишилася поважним чинником на європейській арені і навіть виступила на протибольшевицький фронт, покидаючи макіявельське кокетування Москви. Перед роком ми з признанням прийняли першу рішучу протибольшевицьку промову Муссоліні (див. „Діло“ з 5. листопада 1936), тепер витаємо на протибольшевицькому фронті Італію, яка виступила на ньому зовсім формально рама об рама з Німеччиною та Японією.

З українського погляду це явище дуже бажане як з військового, так і з дипломатично-пропагандистського погляду. На протисовітський фронт виступила сильна середземноморська держава, що має добрий морський доступ до наших берегів. Італійська флота та звернені до Малої Азії гирла італійських батарей на островах Додеканезу гарантують певніше, ніж яканебудь паперова конвенція, що на випадок нашого повстання Туреччина не замкне Босфору і Дарданелів, не перерве постачання воєнних матеріалів для нашої армії.

З другого боку поява Італії на протибольшевицькому фронті вириває жало ворожій пропаганді, яка вже не може представляти протисовітської воєнної акції як імперіалістичну імпрезу. Годі підозрівати, щоб Італія, якій недостає капіталів на загосподарювання своєї безмірної африканської імперії, шукала добути над Чорним морем. Але годі також

припускати, щоб італійський уряд допустив німецькі впливи аж над Чорне море. Фронт італійсько-німецького суперництва, який тепер зводиться до наддунайської кінтовини, видовжився би далеко на схід, на Балкан і Левант; на місце слабого на морі СССР появилася би на лівій фланці Італії німецька морська сила. З цієї причини політичного характеру Італія мабуть бажатиме ізоляційної перегороди з незалежної України, що відгородила б еventуальну німецьку добути на руїнах СССР від середземноморського світу.

З господарського огляду для Італії, яка мала заробляла на торгівлі та на транзиті чорноморськими пристанями, є важне, щоб літні кордони відділили сточище Чорного моря від північних пристаней — все одно: російських чи німецьких.

Цей господарський мотив, як теж лях перед постійним російським напором на Царгород і східний басен Середземного моря, дали італійській закордонній політиці постійну протиросійську орієнтацію, яка червоною ниткою тягнеться від минулого століття навіть за часів світової війни, коли то братерство зброї зовсім не злагіднювало завзятих позакулісових дипломатичних інтриг. Італія — новик на протибольшевицькому фронті, але не на протиросійському, тому треба припускати, що її пресвідні кола мають ясний образ майбутньої політичної карти Східної Європи; на всякий випадок мабуть ясніший, ніж Берлін, для якого ще існує дилема: національні держави, чи „єдина неділимая“, який ще не визбувся традиційного русофільства та бісмарківської концепції: постійної мирної безпеки східного кордону.

Минулої суботи підписано в Римі дипломатичний акт, який може мати поважний вплив на майбутнє нашої Батьківщини: протибольшевицький фронт дістав протимосковську закреску й оперся на геополітичних основах — тривкішних від актуальних ідеологічних.

(гал.).

НОВІ ВІДСТУПНИКИ.

НОВЕ СУМНІ НАЦІОНАЛЬНЕ ЯВИЩЕ.

Те, про що тут будемо казати, може деколи здивувати, може навіть вразити, але й така реакція наших громадян не може нас стримати від виконання свого денницького обов'язку, бо українське громадянство під що важку хвилю повинно знати все, що діється в нетрах нашого народу, — чи це корисне та радісне, небезпечне та сумне.

Явище, яке хочемо тут насвітлити, обсервуємо на наших північно-західних етнографічних теренах уже від довшого часу. Колиж згадуємо про нього щойно тепер, то тому, що воно може загрожувати нашим національним інтересам.

А власне: на землях 6. російської займанщини, де від сімнадцятого року все наростала хвиля антимосковська й виявлялася в боротьбі з усіма залишками колишньої царської русифікації, сьогодні ця хвиля неначе досягла своєї кульмінаційної точки й починає спадати.

І спадає вона з помітним схилом на Схід. Не з боку Петрограду чи Москви, не в бік російської культури чи „братерства“ та „єдності руського народу“ (як у галицьких москвофілів), а покищо в напрямі якоїсь політичної абстракції, що складається зі згадок про передвоєнне життя всуміш з уявленнями сьогодиншнього „червоного раю“ та відчужень власної сьогодиншньої дійсності.

Отже це не концепція, не якась ясна політична лінія, — це поки що хвиля настроїв — хвиля, що може наростати, але може й цілковито зникнути з поверхні життя. Все залежить і буде залежати від того, чи вітри, що цю хвилю підняли, будуть зміцнюватися чи навпаки слабнути.

Найкраще буде назвати цю політичну хвилю, здається: новим дисидентством, бо й джерело його і напрямі ті самі, що мало їх дисидентство старе: тут загроза життю національно-релігійному — рятуюнок може бути на Сході.

Хвилю дисидентських настроїв і то в їх початковому стані не можна інакше передати, як в окремих словах чи фразах та відчутному тоні

й щирості. Найсумніше те, що сьогодні можна це вже відчутти в різних шарах народу — від селянства до тої інтелігенції, що брала значну активну участь у визвольних змаганнях.

Оминаємо тих селян, що під впливом безземелля, малоземелля і всяких злиднів та під впливом колишньої селянської, а нині — комуністичної агітації, не ховаючись, живуть надіями на червону Москву. Цей факт уже підмітила й насвітлює навіть польська преса: це різне, глибоке, майже стихійне модерне дисидентство з байдужістю до найвищих національних цінностей, а навіть з повним зреченням їх — до влиття в чуже море.

Ці червоні дисиденти кажуть категорично: там наше спасення.

Другий шар селянства — старші й менше свідомі селяни, що не відчували колись і не можуть відчутти сьогодні колишнього свого національного упослідження й політичного уярмлення; починає звертатися до спогадів про колишнє буденне життя.

— Що й казати! І сотські, і волосні старшини та писарі, вчителі, і навіть „полицейські“ були наші. Ідеш залізницею — кондуктор наш, підеш на пошту, до якогось уряду чи до „сідельця“ монополії — теж нашого побачиш. А скільки було наших фельдфеблів, вахмістрів, „разильних“, „сторожей“ у різних канцеляріях! Куди ні зайдеш — чи до волости чи до якогось начальника, — балакаєш по нашому — і нічого. А вже на сходах то інакше й не говорили.

А далі тихцем:

— Та й землі було більше, і платити треба було менше, і прикупити якусь десятину в пана можна було, і говорив той пан з нами по нашому, і взагалі — був чоловік собі господарем та й годі. Ех, колиб то!

Кінчається розмова глибоким зізданням. й чуханням за вухом. А цюді й запитом,

— А чи не маєте, пане, якої „старої“ книжки... хочеться почитати...

Хочете все це перевірити? Підійти на відпусту, станьте поблизу тих гуртків селян, що повиходять з церкви чи зберуться на ярмарку у млині, під волосним урядом і т. д. А як мабуть до вас довіря, то просто та щиро розкажуть перед вами свої новодисидентські настрої.

Ця друга група нових дисидентів-селян каже не так категорично, як червоні селяни, напевно було б ліпше...

Частини зросійщеної української інтелігенції, що під впливом українського руху особливу в ділянці економічній, вже робила кроки в напрямі наближення до свого народу, звичайно, маючи надії на працю й заробітки; яку ви бачили вже в Просвітах і кооперативах, яка вже схилилася до розмосковлення церкви, — тепер ця інтелігенція відступила на свої старі російські позиції, вертається до російського оточення та до російської мови.

Бо російськість ліпше оплачується: і підозріння в нелояльності нема, і лекше посаду дістати і організацію свою можна мати, ну і в світі щось таке діється... лише дивись, що большевики впадуть і вернуться старі часи. Буди-ж українцем — користи мало, а прикостей по вуха. Аби лише там на Сході швидше змінилось...

Особливо виразно відчуває корисність бути „руськими“ православне духовенство. Українці священники, діакони та дяки й під „опікою“ раз-у-раз якісь неприємності мають, а „даль ти руский“ живеш собі спокійно, бо ніхто тебе ні в чому не підозріває, ніхто ні в чому не перешкоджає, навпаки — скрізь респект і пошану. Підкреслюється це на кожному кроці: хай знають „мужики“, що руским сам Бог помагає.

Селяни це знають, бо аж занадто добре бачать на кожному кроці.

Ця інтелігентська група дисидентів — ті, що все далі відходять від українства й всею ціною зберігають себе для майбутніх „змін“, цупко тримаючись кожної своєї позиції, особливо — церкви.

Найновішим явищем є те, що серед тої частини української інтелігенції, яка стояла на різко негативній позиції до найменшого порушення не тільки з Москвою, але й з місцевими російськими, вже теж помічаються прояви цієї недовіри. Ріжниця лише та, що джерелом своєї воли має аналізу сучасної дійсності.

— Боротися з російщиною, — кажуть вони, — щоб зміцнюватися національно, це зрозуміло, але витіснити все російське, щоб його місце займало інше, безоглядніше й небезпечніше чуже, це нонсенс: менше зло завжди ліпше, ніж більше. Візьміть, нпр. церкву. Боролися ми за українську мову, а нам для наших синів-воків силоміць вводять у богослуження польську мову, якої самі поляки в костелі не хочуть і мовно тримаються латини. І так скрізь, у кожній ділянці життя, навіть у наших кооперативах та українських гімназіях, які створили та утримують власними засобами.

Далі йдуть теоретичні міркування про те, де більша небезпека для нації та що росіяни мають менше хисту асимілювати й тому подібні порівняння та підрахунки всіх „за“ й „проти“, всіх втрат там і тут і нарешті рисування перспектив майбутності по тому й по цьому боці.

Кінчається незасоювані:

— Знаєте, того... справа наша дуже кепська, а здається буде ще гірше... читаєте „народові“ часописи?..

Розпачливий рух рукою й гірке зіздання.

Колиж розмова продовжується, то раптово виймає:

— А що ви думаєте про те, що діється в нашому Сході? Чи довго ще втримаються червоні? Я думаю...

І враз:

— Чули про новий проект спільного українсько-російського наступу від Чорного моря?..

І знову давно знаме всім фантазування про зміни в поглядах росіян, про можливі порушення й т. д.

Але справа не в усіх цих міркуваннях та фантазуваннях, не в словах і фразах, а в психічному заламуванні, в настроях відступства, у свого роду психозі, що аполжується й анемією.

з психіки людини, яка топлячись хапається, як го кажуть, за бриту, чи рятуючись від вогню, кидается в полум'я.

Цікаво, що подібні настрої вже помічаються й в тому таборі, який досі вірив у рятуючий у „порозумінні“ та „співпраці“.

— Мабуть, прийде черга й на нас... — останній їх мінорний акорд.

Плаци жіночі від зол. 65.—, Рагляни мужеські від зол. 48.—, Футра від зол. 160.—, поручає

І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Одним словом, північно-західні землі входять у нову фазу політичних настроїв, покищо хаотичних, поверховних, неосвідомлених. Але поява й наростання цих настроїв як психічне явище, це факт. І треба брати його таким, яким він є.

Явище втечі від рідного це плад не чинить агітації чи інших заходів, а природне шукання виходу з небезпеки крізь дальшу небезпеку, в надії, що цю другу небезпеку якось вдасться

перескочити, — бо навіть більша, але дальша небезпека завжди видається меншою, ніж ближча.

Джерелом тих нових настроїв, що починають проникати в усі клітини українського національного тіла, є сьогоднішній стан із виглядами на погіршення.

Рім ясна, що вони однаково небезпечні для польської сторони, як і для нас.

Українське громадянство, маючи перед собою велику дальшу мету, мусить усіма засобами поборювати новодисидентські настрої серед українського народу.

Але зміни сучасної дійсності — джерела дисидентських настроїв — від нас не залежать, а тому й наша боротьба з ними настроями не має вигляду на повний успіх. І тим більше, що небезпечніше для польської сторони новодисидентство підтримується, власне як засіб проти нас.

Можемо називати це політичним парадоксом, безглуздом, самогубством, але від цього слаба нам потіха, — факт залишається фактом і ми мусимо про нього знати та з ним рахуватися.

О. С.—ський.

Шляхом Витовта і Похмурого Маршала на — Білорусь.

РЕПОРТАЖ.

Варшава-Вільно, початок листопада.

Осінні дні копають у варшавських парках, захлинувшись кровотоком листя, що відзеленіло.

Золота агонія сповита соняшною тишею дивно сильно контрастує з галасом неагатової політичної балаканини, що наповняє нездоровим рокотом каварні, всі відомі та невідомі сховища підхмареної надії товстеляного дисконта польської політикерії.

Погасаюче осіннє сонце кличе за місто. Варшава відлихає маревом видуманих сензацій. Чомуж не вирватись на кілька днів у поле, а ліс, і взагалі кудись, де крім плитенької балаканини можна побачити самі проблеми живі, не вплинені в крикливі рямці репортерської, газетної тенденції. Який напрям, який шлях вибрати, куди поїхати?

На цей раз їдемо до Вільна

ТРАФАРЕТ ПОДОРЖНИХ РОЗМОВ.

Інституція т. зв. популярних поїздів має теорії і лінії сторінки. До перших належить ну-

меранія сідалих місць, другі промовляють до подорожнього сумнівним чаром персональної сорокагодини прогульковців.

Для журналіста такий поїзд (15 пудманів, 700 осіб, 8 годин їзди) може бути несогрішою нагодою до пригоди і незлим тереном обсервації, бо життя і люди ніде так вірно не лишають свого відблиску, як в локерованих коробках подорожніх машин усіх родів. „Подорож вчить і забавляє“, казали старинні і маю повну рацію. Люди в дорозі бувають говіркіші, свобідніші, думають сміливіше, оригінальніше і тому краще відзеркаляють правдивий трафарет життя.

Паню докторову з „візаві“ турбує справа князя Радзівілла, (говоримо про давню славу Литви). „Якщо так — толкує вона — князь Михайло Радзівіл жениться зі звичайною жидівкою Єнтою Краці?, вже навіть мільони майна їй записав, як так можна, хто на це дозволяє, де суд, поліція, де закон?“

Пані докторова, очевидно, не знає законодавства і це їй байдуже, але їй не байдуже коли

NIVEA

має в собі
ЕВКЕРИТ, засіб
що зміцнює
шкіру!

зл. 0.40-2.60

в репертуарі П спілток треба женити рідного магната з жидівкою. Цеж страх подумати!!

Але вже цілком інакше думає урядовець зпід вікна. Він читає „Дзєннік Людови“ і „Вядомосці Літературе“ і навіть не поглядає в сторону студентів, що (якби тут аудиторія, а не вагон) — здається жадібно гепнув би ним за вікно із переможним криком: „Смерть жидо-комуні!“

На коридорах голос має молодь, себто молоді панове і „молоді“ пані. Тут дискусії далекі від політики, від книжкового тону, зате наближені до кіна, спорту, бріджа, фотознімков, танців, флірту, сміху...

Ще далі, десь в останньому купе (для подорожніх із псами) дві пані посварилися за сучку, на крайній коридорі роздута гармонія відтіває музикальним слухачам безкровно вуха. Поїзд їде до Вільна через шмат Полісся, що сповилося у непроглядній ночі і через Гродно, що заблимає левими свічками фіякерських повозок.

Кондуктор з нової бригади має вже співний голос і поліські очі. Він паний (ну, так зимно!) і то не горілкою, лише самогоном. Вправний нюх відрізняє це відчужує.

„МАНДРИВНИЙ ЕМІГРАНТ“.

Чорноока пані директорка (люди у вагоні швидко дають себе розшифровувати) любить балакати про музику; вона захоплюється українськими піснями, знає навіть твори Лисенка.

— А звідки ви їх знаєте? — питає сивий, хоч ще не цілком старий музикант із кутка.

— З України. Я з Києва, мій чоловік поляк і я полька, але ми вважаємо себе українцями, а ви — питає музику — теж може українське?

— Я? Ні, я... росіянин — відповідає той збентежений.

Мені випадає вийти з переділу, бо перед кількома хвилинами той сам пан-музикант, декларуєчи себе українцем, турбувався тим, що ці

Українська
Фабрика
Космет.
Л Ь В І В.

„М Е Р І Д А“

Українська
Фабрика
Космет.
Л Ь В І В.

ЕДМОНДО ДЕ АМІСІС.

Із записника батька.

(Докінчення).

Не знаю, чи всі батьки добачують у своїх діточках те, що я добачую; знаю тільки те, що чим більше віддаюся в нього, тим більше подивляю безмірні солодощі дитячого віку, які либонь є нагородою від Бога за тривожні і журливі моменти, які він нам приносить. Має по-руки голони, вияви здивування, блиски усмішок, передетні жести, хизери, кокстерію невловну, що добувають з мене крик любові. — „Не спокушуй мене!“ — говорю йому нерозумно. І з цією захопливою привабливістю жестів і вражень їде шпарі незмірна різноманітність, безупинна переїзна, ненадійність кожного руху. Здається мені, що замкнений з ним у пустому замку, без книжок, без праці, з єдиним обов'язком берігти його, я не азнав би ні години нудьги.

Говорачи, починає лучити два речення. Яка це для мене розкіш слідкувати уважно за його томливим висловом своєї думки, придивлятися, якими дивоглядними штуками він виповідає найзвичайнішу ідею, з якими комічними мінами вимовляє кожне нове слово, як натягає, переплітає і насилає свій малий капітал двадцятипятих саів; яке дивоглядне казачення, які велитенські прогріхи проти граматики, які небезпечні і неймовірні промахи виявляє з найневиннішою певністю себе! І горе, люби так хто замішав йому в лице! Той цікаве, як у цій його перекрученій і неправильній мові одної дини виправляється одне слово, другої дини узга-

нюються слова і поволеньки слова розміщуються як слід, і трудні приголосні виходять легкими й виразними, аж врешті струмент, доповнений і настроєний зможе взяти участь у концерті хатньої розмови, виявляючи тільки деколи фальшивий тон.

Дивно, що я сьогодні вперше про це думаю: те личко, той голосочок, та янгольська привабливість, які тепер розяснюють мое життя, за який рік-два перестануть існувати. Кожна переминаюча динна відіймає мені щось із цього рожевого дитинства. За який рік воно матиме інше обличчя, говоритиме іншим голосом, буде поводитися інакше, із сьогоднішньої істоти залишиться мені хіба який портрет, який спогад. Це маленьке тіло є тільки формою, що пересувається попри мої очі, і яка мусить пропасти. Говорю нісенітницю; та ця думка смутить мене.

Де ж тепер ніяк зрозуміти, як це я міг жити так довго і вважати себе трохи нещасливим у хаті вічно спокійній, де не було ніколи ніодного крісла не на своєму місці, де не розбилася ніколи пляшка, де ніколи не можна було спотикнутися на ялящі, де ніколи не робили гусох з паперу, де ніколи ніхто не сидів під столом, де існували тільки велитенські ложа, де чувалося тільки повільні і важкі кроки, де можна було чути тільки зрівноважені голоси, що говорили, без граматичних помилок, про речі все розумні.

Нераз бачучи його таким гарно одітим і вишуканим, з купою забавок перед собою, кажу сам до себе: „А якщо так ненадійна зміна долі знехотіла мене перестати кохати його в такий спосіб? Вся моя кров на цю думку заворушується негально, а водночас мое чоло підіймається і мій дух росте. Ох, це не станеться ніколи, моя дитино! хочби довелося купити кожну твою забавку одною нічною праці, добути кожний твій новий одяг одною зморшкою на чолі, зап'ятити за кожний твій радісний день жмутком сивого волосся, зберігти рожеву барву твого личка мукою мого міаку і моїх кісток! Що обходило би мене, що люди сміялись би з мого анімалістичного обличчя і з мого брудного одягу? Я повів би тебе на прогулку в якусь запустілу сторону в полі і дивався би на заходяче сонце, пригортаючи до серця твою голову. Ох, не біяса! Між тобою і вбогістю стоїть моїх тридцять років, моя непереможна воля і сили, розмірені любов'ю, яка мене здає.

Сьогодні я зготував для нього купіль у вані на зупу, і дивлячись на нього, як він голий і гарний полоскався у воді, я думаю: „А проте ці білі істоти винищує лихоманка, ослеплює віспа, задавлює конвульсійний капіталь, видупає круп — і треба дивитися, як вони чорніють, мучаться в дріжаках, вибалушують очі, повні сліз, благають порятунку, вимішуючи рученятами, і витягаються в агонії; треба дивитися, як їх замикають у скриньку, виносять з дому оповитих в чорне ридно, опускають в яму і засипають землею та камінням; а потім вертаються додому і думати, що вони лежать самі-самісінькі під снігом, седел по-

„жарті“ москалі загартували нам Чайковського (музика розмовляв зі мною при вікні).

Якщо наші люди бояться свого імені там де треба і не треба! Видно — ми народ сильний, коли лаяно прилюдно вимовити нашу назву... Але музика-емігрант не зрозумів але мого виходу.

За якийсь час уже „ширенько“ частував мене півніською і набивав мої вуха довгим оповіданням про те, як тужить за „Вкраїною“, як бідував, чому продати мусів віалю у Пястові, чи прийде ще нагода повороту до Золотоверхого...“

Важко відповідати людям на питання, в яких лема оцінки вартості і пропорції у величинах. Що можна сказати екс-власникові віалі у Пястові про „Золотоверхий“? Про зїзд емігрантів у Варшаві він уже й так знає, не поїхав сам, бо не платить членської вкладки і взагалі... „шкода часу“.

ЛЕКТУРА У ВАГОНІ.

За вікнами вагону — ніч, у вагонах палають лампи. Подорожні вже втомлені; дехто заснув, а дехто лише дрімає. Незамучена ще гармонія хрипить нерівними тонами віденський вальс. Виймаю книжку. Читаю.

Небагато книжок написано про існування, долю і знягання братнього нам білоруського народу. З білоруською справою взагалі погано. Оповідав мені на днях один наш дипломат, що на заході, в Європі, про Білорусь забули вже і те, що було відоме (тяжко випрацьоване у передлоках вільсонівських кабінетів) у незабутні роки „самоозначення“ націй. Не краще з білоруською справою і в нас. Та чи взагалі було коли добре?

Покійний Леон Васілевський на 248 стор. своєї „Литви й Білоруси“, яку держу в руках, говорить свого часу так:

„З усіх національних меншин у Польщі — білорусини є найбільше скривджені, що видно м. ін. з цифр про білоруське шкільництво.

Білоруських народніх шкіл було у 1924 р. ледви 30, середніх заведений 2 (оба приватні), учительських семінарій ніодної. Отже нічого дивного, що білоруська справа стає одною з найбільш пекучих кресових проблем, передовсім з огляду на діяння закордонної протипольської пропаганди“.

Леон Васілевський мав — популярно кажучи — у білорусинів марку не дуже симпатично до них настроєного політика, але правду в очі, навіть таку, що для багатьох його земляків могла бути несимпатична, не завагався говорити ніколи.

І тим дивніше читати другу польську працю про Білорусь (Ст. Єдського), де автор наївно дивується, що білорусини не можуть використати у практиці теоретично признаних їм урядом можливостей. Наївні білорусини, чи уявляють собі автор? Та не про те зведено тут розмову, бо є ще цікавіші актуалії.

Адольф Бохенський безсумнівно дуже твердий політик, що зміє передбачувати. Отож Адольф Бохенський у своїй цікавій найновішій праці розглядає майбутні політичні можливості своєї батьківщини, положеної „між Німеччиною та Росією“, радить землякам змінити курс супроти Білоруси і підтримати її плечима. Підтримка майбутньої білоруської держави дана поляками ослабить — на авторову гадку — Московщину, дасть полякам ще один козир у дипломатичній грі контра майбутньої „німецькофільської“ України, забезпечить Польщу від (це читаємо між рядками) союзу Україна-Білорусь.

Бохенський любить говорити на основі фактів і твердих діагноз. Ця остання діагноза для нас незрозуміла а цікава. Чому ж би не перевірити її на місці? Хіба найкраще про це все може розказати сама посерстра — Білорусь. Побачимо.

Ось поїзд вкочується вже на перон. Ми у Вильні.

Роман Гучванович.

Новий протизаконний розпорядок старости.

ХТО ПРАЦЮЄ НАД ЗАГОСТРЕННЯМ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВЗАЄМИН?

Станіславський староста Юрій Мушинський видав такий розпорядок:

Starosta Powiatowy stanisławowski. № BB. 7/37. Stanisławów, dnia 19. października 1937. Prowadzenie rejestrów mieszkańców — język. W czasie przeprowadzonych w bież. roku lustracji Biur Ewidencji i Kontroli Ruchu Ludności stwierdzono, że obywatele polscy narodowości ukraińskiej (rusińskiej) dokonują zameldowań i wymeldowań, przewidzianych art. 7—17. rozp. Prezydenta R. P. z dnia 16. marca 1928 r. (Dz. U.

ля, що є повне кістяків. І вступаючи в кімнату, бачити їх забавки і їх суконки, пуста колицку, порожнє мале крісло, порожню кімнату, цілий світ опустілий, і слухати, як у цій жакливі тиші гомонять сміхи диточок сусідів! Ох! як це тріпотіти, на мою думку залишаються тільки дві речі: або розторощити собі череп об стіну, або припасти на коліна й зашишитися навкі з чолом притвождженням до колицки.

Відколи мое життя звязане з цією істотою, думка про смерть не лякає та не смутить мене, хіба настільки, наскільки лучиться з думкою про її майбуття. Та якщо би я для його життя мав пожертвувати своєю; якщо я, певний того, що спасу його, мусів зробити з мого тіла щит та боронити його, забуваючи про власну оборону, невпорушний, маючи його на руках і десятих розбишак на карку, о! я вмівав на таку думку від незрозумілої мені жорстокої та гордої роскоші; думаю, відчуваю, присягаю, що я дав би себе порізати ударами кинджала, вкряваючи його голову поцілунками і не відчинив би губи до крику: „Помилуйте!“ І не проливаючи ні сльозини над своєю долею.

Сьогодні вранці, між іншими дивоглядами, я відкинув його думку, що люди є зроблені з дерева, і хоча я говорив йому... —

Перерване, бо мячик перевернув камамар. З італійської мови переклав П. Карманський.

В листопаді — місяці українських інвалідів, зберіть жертви від знайомих та вишліть їх на адресу: УКОДІ. Львів, Потоцького 48.

R. P. № 32, poz. 399) w brzmieniu ustawy z dnia 15. marca 1932 r. (Dz. U. R. P. № 38 poz. 390) w języku nieurzędowym tzn. ruskim (rusińskim). W związku z tym wyjaśniam, że obywatele narodowości ukraińskiej (rusińskiej) winni przy wypełnianiu obowiązków meldunkowych przestrzegać przepisów o języku państwowym i dokonywać je w języku polskim. Stosownie bowiem do postanowień art. 2. ustawy z dnia 31. lipca 1924 r. o języku państwowym (Dz. U. R. P. № 73, poz. 724) władze samorządowe są obowiązane do przyjmowania podań oraz ustnych oświadczeń w sprawach, których załatwienie do nich należy, od obywateli polskich, narodowości ruskiej w języku macierzystym. Z interpretacji tych postanowień nie wynika bynajmniej, aby obywatele polscy narodowości ruskiej mogli przedkładać biurom ewidencji ludności karty i zgłoszenia meldunkowe na formularzach, wypełnionych w języku ruskim, ponieważ wypełnienie obowiązków meldunkowych nie może być uważane ani za podanie, ani też za ustne oświadczenie. Przedkładając bowiem w biurze meldunkowym kartki mel-

Офіційна статистика квестіонує „тривожні дані“ проф. Ромера.

Варшава, 9. листопада.

Доц. д-р Віктор Ормицький, керманіч Популяційно-Міграційного Виділу при урядовому Інституті Націоналістичних Дослідів, виступив у тому ж Інституті з незвичайно цікавими статистичними даними на тему популяційних і внутрішньо-міграційних рухів у польській державі за кільканадцять останніх років.

Спіраючись на прецизійних даних і докладно виготовлених мапах, делегент навігатора цілу низку скомплікованих та особливо трудних до докладного цифрового прослідження статистичних явищ, квестіонує м. і. цікавими відомі „тривожні дані“ проф. Ромера зі Львова, що, як відомо, визнаючи максимум: статистика — служниця до усього, намагався надавати статистиці актуальні політично форми і зміст.

Д-р Ормицький ствердив крім того м. і. явище винаселювання північних областей краківського воєводства, втечу жидів з Галичини (причина: планова розбудова української ко-

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ при Українському Технічно-Господарському Інституті

приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: I. Підстави та загальні мети. II. Праці громадської агрономії; II. Спеціальні методи праці громадської агрономії.

Підручники до I-ї частини курсів склали: проф. К. Мацішан, проф. д-р І. Вітанович, проф. Л. Біланський, доц. О. Бочковський, доц. Вікт. Доманський, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручник до II-ї частини складають 12 фахівців.

Редакційна комісія: проф. В. Чередиш, проф. К. Мацішан, доц. Вікт. Доманський, доц. д-р інж. К. Осауленко.

На дійсних студентів приймають на курси особи з закінченою освітою та середньою сільсько-госп. освітою; особи без такої освіти — п. характері курсантів. Абсолвенти, що закінчили курси з характеру студентів, дістають диплом.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 33 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На ширшу відповідь привласнити міжнародній поштовою ку. пош. Звертатися на адресу: Український Технічно-Господарський Інститут, Poděbrady, Czechoslovakia, або Товариство „Сільський Господар“ — Львів, Ринок 10. II. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Високошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Висока Школа Політичних Наук, Технікум Сільсько-Господарської Промисловості та курсів: Українознавства, Вугальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садиництва, Городництва, Птахівництва, Консервції в переробці садівних та городних. Оброблення шкіри, Милосарства, Фотографії, Радіотехніки.

dunkowe obywatel nie prosil zupełnie biuro o jakąś czynność urzędową, czy o decyzję, lecz spełnia jedynie obowiązki ustawowe. Zawiadamiając o tym, polecam zastosować się do powyższego, od obywateli narodowości niepolskiej nie przyjmować kartek meldunkowych wypełnionych w języku niepolskim. Opornych należy pociągnąć do odpowiedzialności karno-administracyjnej za przekroczenie art. 25, pkt. 2. cyt. rozp. tj. za niedopełnienie formalności meldunkowych.

Значить, хто виповнить зголошення по українськи, буде караний так, якби взагалі не подавав зголошення. Той розпорядок старости Мушинського є ярко протизаконний і спертій на хибній логічній та граматичній інтерпретації постанов закону про мову. В цьому законі виразно сказано, що українці мають право вживати своєї мови „в поданнях та устних заявах“ у всіх справах, які належать до компетенції адміністраційної влади, себто староства. Отже слова „в поданнях та устних заявах“ означають у цьому законі те саме, що „письменно й устно“, але не є важкі в тій цілі, щоб розрізняти якісь окремі роди письм. (подання і неподання), або устних висловів (заява і не-заява).

Наслідком цього розпорядку громади вже відкидають зголошення в українській мові і подають до староства зголошення, щоб видало карні накази.

Тому відповідні чинники повинні негайно подбати про скасування цього незаконного розпорядку.

Д-р К.

операції) і з Білостоцини (послідовна бойкоту-розбивацька акція народівців) та наплив познанського елементу на схід. Цікаве теж, що в парі з віджиждженням Галичини — заживаються волинські міста й містечка.

В цікавій науковій дискусії, що в ній збирали голос найвишніші варшавські статистики, почувли ми м. і. особливо вимови: для нас ствердження М. Гродзіцького, дослідника і спеца від Полісся, про поступні вірогідної конверсії у цій нашій області. Отже — як запевняє п. Гродзіцький — на підставі подрібних парохіальних (римо-католич.) виказів обрахував він число конверсованих з православія на латинство за останніх 13 літ на 6.000 душ (!) (для Полісся) — незалежно від чого в самому камінь-кошнрському повіті перейшло на латинство 10.000 душ (!).

До цих прецікавих та страхотливих даних цифр і даних постараємось повернутися згодом в окремій статті.

КТВ.

Економічний огляд.

Кредитові кооперативи Р. С. У. К.

І ВКЛАДКИ ОЩАДНОСТІ В НИХ.

На 3.273 кооперативі різного роду, об'єднаних у РСУК по день 1. жовтня 1937 р. було 657 кредитових. Діляться вони на три групи: міські або скорочено Українбанки, сільські (Райфайзенки) і інші (урядові). До першої групи зачисляємо 114 кооперативів, до другої 532, до останньої всього 11. Всі ці кооперативи разом мали щадничих вкладок по день 1. жовтня 8,230.274 зол., зложених на 77.864 книжечках тоді, коли рік тому було лише 6,970.070 зол. на 63.522 книжечках. Отже впродовж року стан вкладок збільшився на 1,260.204 зол., себто на 18,1%, а число вкладчиків на 14.326, себто 22,6%. Як на наші теперішні відносини сума і друга сума поважні. Але коли розглянути їх ближче, то вийде наверх наша убогість, якій подібної другої годі найти.

Найповажнішу групу між кредитовими кооперативами становлять Українбанки в числі 114. Сума зібраних ними вкладок є 6,417.844 зол., розміщені на 23.917 книжечках. Пересічно припадає на 1 Українбанк 56.297 зол., а на одного вкладчика 268 зол. Вже тут виходить, як малими сумами вкладок розпоряджують наші міські кооперативні банки! Коли ж з того числа кооперативів вислімити Кооперативний Банк „Дністер“, то вислід буде ще менше корисний. Кооп. Банк „Дністер“, що існує вже понад 40 літ, став дійсно одною з найповажніших у нас ощадноспільних інституцій. Сума вкладок ощадності в „Дністрі“ дає 1,903.397 зол. ульоконаних на 2.573 книжечках, що дає в пересічі 740 зол. на 1 вкладчика. Про рух щадничих вкладок у „Дністрі“ свідчить сума річного обороту (вклади і виплати) на тім рахунку в 1937. р. у висоті 3,107.425 зол. Поза „Дністром“ йде „Віра“ в Перемишлі зі сурою вкладок 587.009 зол., Покутський Союз у Коломиї з 465.775 зол., два Українбанки, що мають понад двісті тисяч вкладок, або разом 525.797 зол., три Українбанки зі сурою 310.807 зол., а 16 зі сурою вкладок від 50 до 100 тисяч, або разом на 1,188.076 зол. Інші 90 Українбанків мають суми вкладок нижче 50 тисяч.

З Райфайзенками справа представляється ще слабше. На 523 Райфайзенки припадає щадничих вкладок 1,709.701 зол. з 53.370 вкладчиками, що дає пересічно 3.214 зол. на одну кооперативу, а 32 зол. на одного вкладчика. До цього треба додати, що лише 38 Райфайзенок має суми зібраних від 10 до 52 тисяч, або разом на 717.525 зол. Решта Райфайзенок має суми вкладок нижче 10 тисяч.

Остання група кооперативів у числі 11 зібрала 102.729 зол. щадничих вкладок і тому пересічна сума вкладок на одну з них випадала

з 339 зол., а при числі 579 вкладчиків припадає на 1 вкладчика 178 зол.

З повищих даних видно, що 81% наших кредитових кооперативів і 69% вкладчиків находиться на селі. Коли ж узяти під увагу зложені суми, то вийде навпаки: 90,5% суми всіх щадничих вкладок находиться в міських кооперативах.

Поза вказаними сумами зібраних щадничих вкладок у кооперативах першого ступня, має ще Центробанк 1,656.983 зол. Поза кредитовими кооперативами буде ще коло 3 мільйонів ощадностей, зложених у інших не кредитових кооперативах, а в Земельнім Банку і Українській Щадниці в Перемишлі є також коло 4 мільйони, так, що всіх організовано зібраних щадничих вкладок в українських установах маємо всього коло 17 мільйонів.

На території трьох воєводств, до терену яких обмежена діяльність Ревізійного Союзу Українських Кооперативів, начисляється понад 3 і пів мільйона душ українського населення. З того виходить, що на душу нашого населення припадає всього 49 зол. ощадностей, зложених у своїх установах. Яка це мала сума, то найкраще зілюструє нам порівняння суми всіх вкладок у деяких краях з їх числом населення:

Край	населення	Сума всіх ощадностей у мільйоні	Пересічна сума вкладок на 1 душу
Польща	32.107	3.212 зол.	100,0
Німеччина	66.042	13.496 м.	204,3
Бельгія	8.276	10.573 фр.	1.277,5
Чехословаччина	15.057	21.325 кор.	1.416,2
Франція	41.940	62.064 фр.	1.479,8

Наведений огляд показує нам, що ми, українці не досягли в ділянці ощадності навіть половини того, що припадає в пересічі на 1 душу в Польщі, а в тім числі і на нас, а вже рівнятися нам до інших народів нема як, хочби взяти на увагу навіть меншу вартість деяких валют від наших золотих.

З тих усіх таблиць і порівнянь виходить для нас лише один висновок: змагати всіми силами і засобами до поголовного, хочби і соціального складання ощадностей. Без зібрання відповідної суми ощадностей не зуміємо не то розвинути далі, але навіть утримати наше до теперішнього господарське життя. І. Федак.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ІІ. БРАНЖЕВІЙ КУРС СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ У ЛЬВОВІ.

8. листопада п. р. відбулася відкриття ІІ-го Бранжевого Курсу для кандидатів на купців і початкуючих купців. Салю домішки СУК у Львові бачком заповнили слухачі і слухачі, які в часі близько 70 оголошених курсів і презентацій. Промовцями: голова дир. ІІ. Скопач, директор торг. гімназії А. Ковальський, проф. З. Котвицький (урядовий курс) і охр. Д. Ковалюк. У виступі рано почалися виступи в приміщенні Торг. Гімназії Р. Ш. Виступи обіймають усе найважливіше з теоретичної і практичної частини. Чисну участь бере учительський збір гімназій і підлий ряд старших купців та інших фахівців. У програмі курсу входить також огляд деяких українських виробничих підприємств.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ЦЕНТРАЛЬНА ПРОМИСЛОВА ОКРУГА, АБО Т. ЗВ. ПОЛЬЩА Ц.—ПУБЛИЧНИЙ І ПРИВАТНИЙ КАПІТАЛ.

Після таких могутніх господарських центрів, як Гдань і Мемель, має вирости в „серці Польщі“ (як кажуть) в околицях Сандомира багато фабрик, які творитимуть разом нову промислову округу т. зв. „центральну“. Незабаром відбулася прогулянка польських журналістів з Варшави на терен пам'яток і вже частково реалізованого „великого чину“, що йде в парі з актуальною тепер справою у світі будовою т. зв. „оборонного господарства“. Після прогулянки дошвидко у польських газетах багато репортажів, про них ентузіазму, а крім того декілька статей з міркуваннями широкого характеру. Висловлюють навіть подумки поділу Польщі на чотири частини: на чотири частини. Про одну таку поділу хочемо тут згадати: „Щодо Газета Гданьська“ і статті „Повстання і публічна ін-

ціатива“ оприлюднює закид однієї польської газети, немов би все замінити з господарського боку теорією в Польщі держави при пасивності приватного капіталу. „Ц. Газета Г.“ пригадує важну роль, яку відіграла до цієї приватна ініціатива в господарській відбудові і розбудові Польщі. „Треба було великої енергії і підприємливості, щоб без нічної помочі замістити руїни з виробничої паретати“. Це був перший великий крок. Потім розпочалась тяжка і тривала боротьба за господарську самовистарчальність. Зродився в Польщі хемічний промисел і електротехнічний промисел, розвинувся і все більше простіше металевий промисел, розвинулися далі промисли: паперовий, споживчий і інші. Приватна ініціатива зберегла в часі кризи вартості праці і взагалі виконала масу прекрасних завдань. Шооправда не були вони такі ефектні і нові, як дещо з результатів публічної ініціативи. Але до будови гігантських об'єктів у ролі Гдань може привнести тільки держава, яка має до того відповідні фонди, застраховані кредити, тощо. Зрештою і тоді публічна ініціатива не може обійтися без приватної. Ось хочби в Центр. Промисловій Окрузі, як повстає, правдою вже також приватний капітал (фабрики: опитетичного кавчуку, „обраблених“, самозолотих олов і інші). Правильно би він ще інтензивніше, коли не заважала велика посуха державних капіталів. Перспективні опитетичні об'єкти приватного капіталу — електрика, Ц. Г. Г. — є корисні і добрі, але приватний капітал може бути тільки тоді повноцінним співзасновником, коли його не будуть обмежувати, а то й нищити, чи бодай ослаблювати.

ПІДВИШНА ОБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ЧИНІТЬСЯ УМОВИ І ФІЗИЧНИХ СЛУЖБОВИКІВ.

З 1-шим січня 1938 р. мають повернутися в повноту дію всі статті емоціональних обов'язків, обіймаючи

декретом президента в лютому 1936 р. для зміцнення консумпційного ринку. Умови праці платитиме 0,8% більше від своєї платні, а працевлаштування за нього 0,7% більше. Фінансовий робітник платитиме 0,7% більше, а працевлаштування 0,8% більше. Цей поверток до старого вислужного заповнення в світі службовиків і підприємців, але на дальшу пролонгацію декрету в нас мала надія.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЗНОВУ ЗОЛОТА ГАРЯЧКА. — ВТЕЧА ВІД ДОЛЯРА.

Останній час приносить великий попит на золото, що викликає на ринку тезаврації. Не без впливу на це є чуття про нове зниження вартості американського долара. Влітку, коли внаслідок великих золотих трансфертів з СССР, лондонський золотий ринок збагуджує у відношенні до золотого металу, відбулася поміж нього поєднання паніка. Подарок золота зросла дуже сильно і дисажіо (р/внина в діл від паритету) дійшло до 7 пенсів при унції. Тоді детезаврація принесла на світло для великої маси золота, якою поділилися державні виробники фонди Америки та Англії. Тепер знову знову (себто різниця вгору від паритету) дійшло до 9 пенсів. Дехто пробує вже висловити звичкою вартості золота замітну зливу цілих сирішків, хоч причини для такої зливи є чимало інших, про що ми писали в статті в попередньому „Ек. Огляді“. Вже нема сумніву, що золота гарячка і спадок курсу долара в порівнянні до курсів інших валют тісно пов'язані. Замітне, що поголосок про близьку нову девальвацію долара (з 50,00 до 50 відс. даного паритету) урядом американським чинниками не заперечується.

СОЦІАЛЬНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ СССР.

У „Прагер Прессе“ з 6. п. м. поміщений допис із Москви, в якому з приводу 20-літніх роковин СССР представлений білий огляд диктаторського режиму в різних ділянках життя. Стаття написана в великим прихильним для большевику, в дусі гарячого оптимізму. З усієї поданої статистики цікаві можуть бути для нас цифри, які говорять про попередній і теперішній соціальний склад мешканців СССР.

Ось ці цифри: в 1913 р. складалось населення Росії з 18,7% робітників і інших службовиків, 63,1 селян, 19,1 буржуазії і самостійних багатіїв та 2,3% інших осіб (військо, студенти, тощо). В 1937 р. є вже 31,7% робітників і інших службовиків, 55,5% колхозників-селян і організованих ремісників, 5,6% самостійних селян і неорганізованих ремісників та 4,2% інших осіб.

Як бачимо, пересування в класовій структурі дуже поважні.

МІЖНАРОДНА КООПЕРАТИВНА ТОРГОВЕЛЬНА АГЕНТУРА.

При кінці жовтня оповіщено в Лондоні велику кооп. агентуру для закупів п. м. „Інтернаціонал Кооп. трейдінг Еджентс Лімітед“. Членами її є 14 великих кооперативних центрів для закупів в ось-тактих краях: Бельгія, Англія, Бразилія, Фінляндія, Франція, Голландія, Австрія, Палестина, Польща, Шотландія, Швеція, Швейцарія і ЧСР. Найповажнішим членом і власною організаційною базою є англійська кооперативна, яка затруднює тепер 200 тис. людей. Провід агентури обіймає голландець Діфстра, а до провідного органу ввійшли репрезентанти Англії, Шотландії, Бельгії, Голландії, Швеції, ЧСР, Австрії і Швейцарії.

ЗАГАДКА З ДИМІСІЄЮ Д-РА ШАХТА. — ПОВНА ЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ НІМЕЦЬКОЇ ГОСПОДАРНИ.

По світі пішла чутка про димісію Шахта з посту міністра господарств. Ця чутка і ми поділи, засвоюючи коротко, в чому розходиться Шахт з міжнародними тінниками і в чому мала бути причина його димісії. Та показується, що справа з цією димісією дуже неясна. Звичайний „фінансовий чародій“ сучасної Німеччини має знадто великі особисті заборони і знадто великі заслуги, а через те є державним діном, якого люди чи можна довільно звільнити другим виступити. Листопадове число журналу господарського офіційного націонал-соціалістичної партії „Дойче Фольк-іртшафт“ принесло цікаву статтю у заголовку з назвою „Шахт“ і вміщеною реорганізацією німецького господарства. Найбільш важливе в цій статті те, що виступаючи великі успіхи Герінга, журнал одночасно доносить про оборону д-ра Шахта. Не вважаючи на озерження праміжних, д-р Шахт зумів — мовляв — довести виступи питомих правників зостатності, формулюючи, тощо. Шооправда поміж поодинокими міністерськими ресурсами виступили спори за компетенцію. Це мусить скінчитися, обидва мусять прийти в таку форму, що хоч господарство, торгівля, хліборобство, робота, комунікації і фінанси виступають самостійно організації і міністерів, то проте найвищий шеф чотири рази мусить мати право рішучої диспозиції.

Так пише журнал дуже близький до мін. Герінга.

Чи захоче д-р Шахт піддатися рішучої диспозиції мін. Герінга — це покаже найближча майбутність.

Сповніть громадянський обов'язок супроти українських інвалідів! Дайте поміч оклічілим жовнірам Українського Війська!

Сторінка без політики.

Найсправніший уряд Аляски.

КОЛИ ПРОПАДЕ ЛЮДИНА...

Мабуть ніхто не помиляється, коли містечко Юму на Алясці назве найромантичнішим та найбільш емоційним місцем на світі. Воно складається з невеликої кількості дерев'яних домів, між якими є теж кілька дерев'яних будинків. Люди, які там живуть ведуть монотонне життя. Всі дні подібні до себе. Одиноким зв'язком, що дучить Юму зі світом є радіо і кілька пароплавів, що припливають в кількох літніх місяцях до невеличкої пристані. Зимом лежать дома й вулиці під сніговим покривалом грубим нероз'їмним метром.

КРАЙ В ЯКОМУ ЧАС СТОІТЬ.

Проте Юма забута людьми, яка лежить у безвістях Аляски, має свою особливість, що придбала їй славу в цілому світі. Це уряд для справ загублених людей. Та дуже помиляється той, хто собі зараз уявляє велитенську модерну будівлю, мало що не хмародер із прегарними кімнатами, вибагливими улаштуваннями, безліччю прозорних урядовців і т. д. Ні, цілий уряд для справ запропашених людей в Юмі об'єднує один-одинокий чоловік, який сидить у невеличкій кімнаті звичайного будинку. Навіть телефонічного апарату до далеких розмов нема в тому уряді. Одиноким урядовцем того оригінального уряду сидить уже кількадесять літ на своїм становищі. Зате його невидні впливи сягають до найдавших і найближчих закутків цієї дивної країни Півночі. Майже 70.000 осіб, які загинули в безвістях Аляски та північної Канади, віднайшов той дивний уряд з Юми. Іноді щойно по кількох місяцях розшуках. Бо в тих околицях панує зовсім інше розуміння простору й часу, як у нервовім житті культурного світу. Поліцейські, які на конях або на санях запряжених собаками, відбувають цілими тижнями далекі патрульні виїзди, торговці футер і мандрівні індіанці є добровільними співробітниками уряду для справ запропашених людей.

ЗАГУБЛЕНИЙ СПАДКОЄМЕЦЬ.

Один з випадків віднаходження загубленої людини, записаний в актах того уряду, міг би стати знаменитою темою до сенсаційної повісті. В 1934 р. звернулися канадські органи влади до урядовця з Юми з проханням відшукати рубача дров Віліяма Мінца. Тому щасливому вибранцеві долі припало 80.000 фунтів у спадщині. Та ніхто не знав, куди він дівся. Умовини, яким він завдячує несподіване велике багатство були справді небуденні. Віліям виїхав із канадськими частинами ще як молодий хлопець на світову війну. В бою недалеко Камбре ранив його важко відомок гранати. Скривавлений волею він постогнував на перевезочний пункт. По дорозі знайшов він англійського старшину теж важко раненого. Мінц відтягнув непритомного старшину до задніх ліній і врятував йому таким чином життя. Обоє ранених перевезли до лікарниці, відки вони виїхали аж після скінчення війни. Старшина вернувся до Англії, Мінц знову до Канади на своє давнє становище, де працював як механік.

Колиж прийшли роки кризи і Віліям Мінц стратив працю, пішов як рубач на північ. І біля-

ше не чув ніхто нічого про нього. В 1936 р. помер колишній старшина і залишив своєму спадкоємець майно в спадщині.

Щойно по дволітніх розшуках вдалося віднайти щасливого спадкоємця. Він працював при зрубванні старих дерев у працях Аляски. Вістку про нього приніс до Юми ловець, якому в уряді для справ загублених людей описали були докладно вигляд Віліяма Мінца. Таким чином став Мінц завдяки урядові з Юми багатим чоловіком, бо в іншому випадку був би ще довгі роки пережив у лісових пущах Аляски.

УБИВСТВО ШУКАЧА ЗОЛОТА.

Також і деякі злочини в'яснює уряд для справ загублених людей. В 1936 р. дістав цей уряд доручення повести розшуки за якимсь рудим французом на прізвище Віліярд. Останній раз бачили того чоловіка в травні 1916 р. над Юконом. Від того часу він загинув і ніхто нічого не міг про нього сказати. Розшуки почали на домагання європейської рідні загубленого француза.

Уряд з Юми звернувся до різних осіб, які в останніх роках переходили крізь Аляску та північну Канаду. Вкінці попали на слід якогось шукача золота, якого бачили люди двадцять літ тому. Той шукач мав щастя, бо мав при собі доволі велику кількість золотих штабок, коли вертався вже знову до культурного світу. До нього прилучився по дорозі якийсь кривий подорожний.

Дальші інформації подало мандрівне плем'я індіанців, яке знайшло було по кількох тижнях рудого мертвого. Його кривий товариш подорожі щез. Дальші сліди вели до Канади.

Коли кривого знайшли — було це вже 20 літ пізніше — був він статочним громадянином і власником ресторану у Ванкувері. Спершу пробував він вибікуватися підчас слідства, однак згодом признався, що перед 20 роками вбив Віліярда в Алясці.

ЧОЛОВІК, ЯКИЙ УПАВ ІЗ НЕБА.

Неменше романтичні й сенсаційні були розшуки за одним молодим летуном, який загнався своїм спортовим літаком аж над Аляску і десь пропав коло Ледяного Рога. Його апарат розбився, він сам мандрував довгі тижні дикими сніговими пустелями, аж забрав до племені кочівних індіанців. Вони прийняли його гостинно, доглядали і привернули знову до здоров'я вилуженого білого.

Минуло від того часу три роки. Родичи загубленого стратили вже надію на врятування сина. Тільки його наречена вірила, що її наречений живе й шукала невтомно за ним.

Один з агентів бюро зачув про „білого індіанця", який має у своїм племені великий пошанівок. Індіанці оповідали, що він упав з неба. По кількох місяцях „білого індіанця" знайшли два поліцейські. Був це запропашений летун. За той час подружився він з дівчиною індіанкою і про свій поворот до культурного світу не хотів навіть чути. Його біла наречена мусіла радше погодитися з долею.

— 0 —

Останній олень Бульонського Ліску.

Перед кількома днями останній олень Бульонського Ліску впав жертвою автомобілевого випадку. Цей парк був найкращим місцем прогулянок романтичних парижан. Колись у тому ліску відбувалися славні королівські лови. Згодом по розбудові міста ліс замінили на міський парк.

Убитий олень був справжнім останнім мотилком давнього романтичного Парижа. Механізація руху стала згубна для всіх звірят у ліску.

Осліплені блеском автомобільних рефлекторів озлоблені звірята попадали часто під колеса авто і гинули. Щоб їх врятувати від смерті, вловили 20 штук і перенесли до городу Венсен. Тільки один олень втік перед облогою і жив самотньо в гушавині Бульонського ліску. І його теж стрінула смерть не від кулі мисливця, але від автомобільних коліс.

— 0 —

Найбагатша жінка на світі.

Місіс Месі Вілкс, яка саме недавно дістала по своїм покійним браті „чародієві з Вальстрит" спадщину в сумі 1.700.000.000 франків, може себе зовсім добре назвати найбагатшою жінкою на світі. Ще заки дістала вона спадщину по братові, мала вже власне майно яке перевищало суму 2 мільярдів франків.

Цей велитенський маєток зібравли люди трьох поколінь. Дід місіс Вілкс був житловим.

Ціле своє життя плавав він по різних морях та вславився, як людина жорстока і скупа.

Він теж і дав початок величезним багатствам своєї родини. Його старша донька, мати сьогоднішньої мільярдерки відзначалася гідною подиву скупістю.

Про неї оповідали собі в Злучених Державах справді легенди. Кажуть, що вона хоч мала вже майно зложено з кількадесятьох мільярдів

доларів, сама ходила до крамниць за господарськими справами й торгувалася за кожний цент намагаючись заощадити на кожній грошівці. Біля її одні купувала тільки на розпродажах, в зимі не веліла опалювати печей і коли її синові зробилося на нозі якийсь погана набій, вона не хотіла кликати лікаря, тільки взялася сама лікувати ногу. Вислід того лікування був такий, що хлопчині треба було вшити ногу.

Весь свій маєток лишила вона доньці Месі Вілкс, при чому державний скарб взяв тільки як відсотки від спадщини 750 мільонів франків.

Тепер, коли до її майна прилучилось ще й майно молодшого брата, стала вона не тільки найбагатшою жінкою Америки але й Європи.

— 0 —

МАРШАЛ, ЯКИЙ ДУМАВ ПРО ТЕЛЯТИНУ.

Бувший воєнний кореспондент „Ілюстраціон", історик і романіст Еміль Жан оповідає у своїх записках багато цікавих речей про маршала Жоффра.

Ще на самому початку війни, перед битою над Марною, до квартири Жоффра прийшли з Англії якісь важні гості, чи не сам лорд Кічерер. Ситуація на фронті була погана. Навіть загрожували Парижеві. У штабі багато старшин було настроєних песимістично.

Наради з англійцями тягнулися цілий день. Вполудне Жоффр виїшов із своєї кімнати лихий і нахмурений. Адіутанти дивилися мовчки на нього і не сміли ставити ніяких питань.

Жоффр сів на крісло. Відтак устав. Висно було по нім, що він з чогось невдоволення. Вкінці маршал здвигнувши раменами, сказав:

— Ну, якже це можливе, щоб годі було дістати телятини?... Яж запросив їх на обід, тут нема телятини.

В цей мент він думав тільки про телятину, забувши зовсім про війну.

Можливо, що він тільки пустився на хитрощі. Він хотів імовірно скріпити на душі своїх співробітників, мовляв, ситуація не є ще така погана, коли я турбуюся тільки телятиною.

— 0 —

ХОЧЕШ ШЛЮБУ — СКАЧИ З ЛЕГКОПАДА.

Таке домагання поставила команда лєтунської школи червоної армії в Москві.

Коли перед останнім святом 20-ліття революції учень летунської школи хотів використати „пролетарське свято" для особистих цілей і уладити родинне свято — повінчатися зі своєю коханою. Тому просив команданта школи відпустки на той день, щоб полагодити відповідні передшлюбні формальності. Однак командант поставив молодому летуну важку умовину: докони перший скок із висоти 800 м. Такий скок був у програмі навчання, однак учень побоювався, чи прочуваючи якийсь лих, зволила вже жди з виконанням того скоку.

Колиж мав виїхати на відпустку, зголосив того дня до команданта заявляючи, що хоче скакати. Літак підвіз його над родинне село, там мусів молодий летун скочити з легкопала. Скок, на який він відважився тільки під впливом кохання до своєї дівчини, вдався.

Таких засобів уживають совітські командири щоб приневолити своїх летунів до ризикованих пописів і летів.

ВЕСЕЛЕ.

„НА ПИВО“.

Хлопець приніс гостеві пакунок і стоїть чікуючи під дверима.

— Чи ти ще щось хочеш? — питається жінка клієнт.

— Ні... ні! — відповів постогнуваючи хлопець — тільки, як мене шеф запитає кількох став „на пиво", то що я маю сказати?

КАПЕЛЮХ.

— Вибачте, ви сидите на моїм капелюсі.

— Невже — ви хочете вже може йти?

КОТЮЗИ — ПО ЗАСЛУЗІ.

Вона: Подумай, в цю стару тополю, що під нею познайомилися, вдарив грім!

Він: Добре їй так!

В СУДІ.

Купець Штінкфіш платить зазубки чеканом без покриття. Завжди вмів він викручуватися, однак одного разу таки повинувся йому його ж.

— Тисячу золотих кар! — заявляє суддя. Тисячу золотих треба негайно заплатити, а не арешт!..

Штінкфіш підсміхується:

— Я плачу зараз. Візьмете чек?

Святкування 20-ліття большевизму в Ужгороді.

ПАТ подає з Ужгороду, що ініціатива міської ради в справі святкування 20-ліття большевизму революції стрінулася з гострою критикою тамошньої преси. Часопис аграрників „Подкарпатське Гляси“ гостро виступив проти парад, пишучи, що Ужгород має інші турботи, ніж викидування соток корон на приватні телеграми до Москви. Цей часопис пише, що большевизм приніс народам СРСР куди гіршу неволю, як за часів царату.

З того, що Чехословаччина зв'язана зі Союзом умовою взаємної допомоги не виходить ще, що кожне місто в Чехословаччині має улагоджувати паради в честь большевизмської революції. Зорганізована в Ужгороді з нагоди 20-ліття большевизмської революції парада, випала дуже мізерно й блідо. На ній зібралася ледви горстка людей, здебільша чехів і жидів. Місцеве українське населення демонстративно стрималося від участі в тій „святі“.

Бразилійці вдоволені зміною конституції.

З усіх бразилійських степів повідомляють, що все населення прийняло переворот і свідення тотального устрою з живим задоволенням. Так само й військо прийняло що подію з повним довірям.

Уряд подався до димісії, щоб уможливити президентові свободу у творенні нового кабінету. Припускають, що новий уряд повстане скоро і що зміниться обсада лише трьох міністерських тек.

НЕСПОКІЙ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Вашингтонські урядові кола ставляться до бразилійського перевороту обережно, мовляв: це не маємо вичерпуючих інформацій з Ріо-де-Жанейро.

„Нью Йорк Таймс“ твердить, що у Вашингтоні бояться, щоби рух, який опанував Бразилію та який треба уважати фашистським, не перекинувся на інші республіки латиноамериканської Америки. Ідеологічне зближення Бразилії до Італії може загрозити здійсненню панамериканських ідей.

В. ШИНГТОН ПОГРОЖУЄ ГОСПОДАРСЬКИМИ РЕПРЕСІЯМИ?

Південно-американські дипломати у Вашингтоні сумніваються, щоби бразилійський президент Варгас заангажувався у співпрацю з тотальними державами, бо через те Бразилія

втрапила би користі з торгівлі зі Злученими Державами. Сенатська комісія закордонних справ розглядає тепер справу винятку 6-ох контрторгпредставців Бразилії. Загально припускають, що зміна бразилійської конституції на що справу не вплине, але й чути голоси, що всі сенатори прилучаться до думки сен. Бораса, який натякнув, що поборюватиме всі системи, що не годяться зі засадами республіканського уряду.

ВІДГУК У ФРАНЦІЇ.

Переворот у Бразилії викликав величезне враження у париських політичних колах. Побойуються, щоб ці події не мали впливу на курс закордонної політики Бразилії. На загаль у Парижі ставляться до бразилійського перевороту з резервом, бо покищо не легко зрозуміти його характер. Є м. ін. загадка, що це була лише спроба вдержати президента Варгаса при владі. Французькі кола не перечають, що Комінтерн ширив свою діяльність у Бразилії, чого доказом є революція у 1935. р. Всеж таки у Парижі побоюються, що нова конституція наблизить Бразилію до Італії, Німеччини й Японії.

„Ле Тан“ підкреслює, що бразилійські події загрожують співпраці Злучених Держав з республіками південної Америки. Зближення Бразилії до Італії, Німеччини та Японії могло би мати некорисні наслідки для панамериканізму.

Безнадійна кабінетна криза в Бельгії.

Бельгійська урядова криза проволікається; мин. Спакові не пощастило склеїти уряд. Король Леопольд рішив перервати переговори у цій спра

ві до часу свого повороту з Лондону. Тимчасом міністр без теки Жансон дістав місію утворити новий уряд.

Помер віцепрезидент Конгресу Національностей.

Видія Європейського Конгресу Національностей (національних меншин) повідомив нашу

Редакцію, що вночі з 4. на 5. ц. м. помер у Відні віцепрезидент Конгресу, архітект Гайнріх Рута.

§ 19.

Воевідський уряд у Тернополі надіслав таке спростування:

В ч. 220. „Діла“ з дня 7. жовтня 1937. р. на сторони 3. і 4. у статті п. н. „Якими методами п. Непокульчицький думає приєднати українське населення до ідеї Л. О. П. П.“ поміщено нібито сказане тернопільським віцеевководю Непокульчицьким у дні 3. X. 1937. р. у Бережанах у промові з нагоди „Святи Л. О. П. П.“ таке речення: „Коли прийде війна, то гали видушать у запалі тих русинів і жидів, які відмовляються від збірок на Л. О. П. П.“

Тому, що зміст промови віцеевводи Непокульчицького представлено незгідно з правдою, слід помістити на основі §. 19. пресового закону з 17. 12. 1862. Д. 3. П. ч. 6. з 1863. р. у найближчому числі „Діла“ на тому самому місці і тими самими черенками ось-так спростування:

Неправда, начебто тернопільський віцееввода Непокульчицький у промові в Бережанах дня 3. X. 1937 р. сказав речення, коли прийді війна, то гали видушать тих українців у запалі і жидів, які відмовляються від збірок на Л. О. П. П., зате правдою є те, що речення вжито у промові звучало: „Коли прийде війна, гали будуть ділати вбивачи на всіх без національної різниці, отже і на поляків і на українців і на жидів, тому всі повинні боронитися перед наслідками війни підтримкою праць Л. О. П. П.“

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО“

3 листів до Редакції.

Прошу помістити ось таке висношення:
У відповідь п. д-рові Кир. Черлюнчакевичеві, який надіслав до Редакції „Діла“ дня 29. жовтня ц. р. теж висношення до безсторонньо реферованої в „Ділі“ з 14. жовтня ц. р. справи мого процесу з Духовними Властями, додаю отсе: Не хочу входити в подробиці моєї приватної справи, бо вважаю, що справні справи між священником і Духовними Властями не слід висношувати на сторінках часописів. Хочу лише згадати, що п. д-р Черлюнчакевич „забув“ додати ось що: Св. Конгрегація Східної Церкви у відповідь на мій рекурс проти декрету „Максіма Кура“ повідомила мене, що моєї справи не вдалось вирішити адміністраційним шляхом і відслала мене на дорогу духовного суду, що я дійсно зробив. Щож торкається нафтових доходів зперед 17. 3. 1934, то вони були нормовані моєю заявою перед інституцією, але лише при старім нафтовім контракті. Описи в 1926 р. новим контрактом до ч. рей. 120682, затвердженим Преосв. Єписк. Ординарієм, розділено нафтові доходи так, що кожночасний парох діставав 7% бруто, закладовий маєток парохії 3%, а „Епархіяльна Поміч“ 5%. Доходи з 3% і 5% бруто відсилала фірма просто до рук Єпископської Консисторії. Якщо Духовні Власті булиб ресpektували цей контракт, що його самі затвердили, то з певністю не булоб прийшло до тих прикрих випадків, які нині настали.

Дякуючи Хвальній Редакції за ласкаве поміщення статті про процес і за поміщення нашнього мого висношення, пишуся з глибокою пошаною

О. Іван Ліщинський.

Борислав, 8. XI. 1937.

З відчитової салі.

Д-Р М. ЗАРИЦЬКИЙ: „Гене́за назв зоряних констеляцій“.

Виклад у Т-ві ім. П. Могилі.
Форма сузір'я мало коли рішала про його назву, зате люди поміщували на небі символи чинностей індивідуального і збраного життя людини (Косарі, Віз, Чумацький Шлях), і символи своїх духовних потреб.

Сучасний культурний світ прийняв перевагу грецької уранографії, з чим зв'язана грецька астральна номенклатура. Отже найбільше часу присвятив прелегент відчитуванню грецької мітології з констеляцій. Адже у греків мітологія була не тільки релігією, але й джерелом поезії.

Та цю частину викладу попередив прелегент історичним поглядом на китайську, гиндуську і авілонську уранографію — адже констеляція зодіаку, з перевагою тваринного світу, є авілонського походження. В історичному контексті через середні віки до нових часів присвятив прелегент увагу українським назвам сузір'їв, фольклором замало дослідженим.

У своєму викладі д-р Заріцький висказав м. ін. і такі слова: „Треба бути математиком і поетом, треба бути греком, щоб на небі зачарувати спогад кохання, щоб зорі, тобто предмет точного знання, назвати іменням, яке має майбутнім поколінням нагадувати потребу жертви для почування“. Це правда, але треба бути поетом, учнем і всебічно освіченою людиною тай ще з Божої ласки прелегентом, щоб так революційно промовляти як д-р Заріцький. Тільки йому можна було зважитись на виклад „Правда, краса і поезія в математиці“ (на зідзі в НТШ), і тільки він потрапив у чора своїм поетичним, цвітним, а таким проглядним викладом на астрономічну тему — зачарувати слухачів. На жаль не більше, як 50 осіб було на салі. Чому? Не сягаючи до шан, членів математично-природничої секції НТШ, до фахових пп. учителів середніх шкіл, до студентського кружка астрономів, хотілиб ми виправдати широку публіку. Ви боялися, що прелегент записуватиме таблицю науковими регулами? Нічого подібного! Ви, міське панство задалеко відійшли від природи і потратили всі зв'язки з її красою! Споглядаючи на пусті крісла, висказав свою думку і сам прелегент приблизно такими словами:

„Пані і панове, хай лев саліоновий, що має щодень свіжо прасовану блюзу, і кооператоргеній з якогось Союзу — хай цілий рік сидить на коліді, чи щось відчитас на небеснім зводі?“

д. л.

Пам'ятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто створив їх до бо ротьби — Українська Нація! Обов'язком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

Еміграційні справи.

ЕМІГРАНТИ ДО БРАЗИЛІЇ МУСЯТЬ УМІТИ ЧИТАТИ І ПИСАТИ.

Всі особи, що ім бразилійський консулят видає візи, мусять підписати йоминтом з читання і писання у рідній мові. Ця постановка торкається усіх без винятку емігрантів від 14. року життя згору. Постанова завішала візи з життя і якщо отвердити, що хтось із родини по-вище 14. року життя не умеє читати ні писати, то такий не зможе виїхати на бразилійській землі.

ДЕВІЗОВА ОСТОРОГА.

Згідно з оголошеними постановами і вказівками на основі писемна довізової комісії Еміграційний Синдикат остерігає всіх емігрантів, щоб у аласному інтересі не вивозили польських грошей, але з розмірах дозволених сум набувати потрібні закордонні валютні. Емігранти, що не пристосовуються до тих пересторог, можуть потерпіти матеріальні шкоди, тимбільше, що закордонні відділи польських банків не будуть від них випувати польських грошей тому, що не мають спромоги розрізнати, які суми походять з легального і які з нелегального ашоу. Емігранти будуть привезені до звертатися до чужих устиков. Тоді така вина може бути получена з втратами.

НОВІ БРАЗИЛІЙСЬКІ ФОРМУЛЯРИ ІДЕНТИЧНОСТІ.

Догенерішні бразилійські формуляри ідентичності, т. зв. „Фіша де ідентідаде“, счасовані. Тепер обов'язують нові формуляри, т. зв. еміграційні аркуші ідентичності. Ці аркуші виносються в консуляти. Кожний емігрант повище 14. року життя мусить зняти особисто в консуляті, щоб підписати ці формуляри. До формулярів потрібні 4 фотографії лиси і 4 з боку для кожного власника паспорту.

Загальні збори Т-ва „Український Народний Дім“ у Коломиї відбулися 2. п. м. після номінального бою служення за тих, що відійшли з числа членів від останніх загальних зборів Товариства, в салі Народного Дому. Проводив голова Т-ва о. пралат Русин, секретарював проф. Ковалів. Отверджували правильність зборів загальні голова номінальних членів: письменника А. Чабановського, ієн. Вас. Витинського, проф. А. Дольницького, дир. П. Мостовича і Д. Радимча; присутні повнували їхню пам'ять повсталим з міль та і-хвистинною мовчанкою. Обмеженого протоколу з попередніх зборів.

сальних зборів рішено не відчитувати, тільки внести й залити для перевірки, що з того, що було узаложено, виконано, а що залишилося для нової управи. З черги вислухано відомлення члена управи. Зі відомлення секретаря довідалися члени, що управа між іншим почавши застановлялася над будовою салі: в тій цілі відбуло кілька конференцій з шк. Гнатковським, який на- вить аладин начерк плану. Але при глибокій застанові показалося, що фонди Т-ва, включючи в них і каменниці запроти костела, рідуче за малі, щоб можна починати будову, а на жертвенність Коломийцями на таку суму, якої потрібно, при нинішніх умовах раху- вати не можна. Через те справа будови салі стала зно- ву неактуальною. Позитив диліжент Т-ва оберталося коло адміністрування каміниць і площі, призначення допомоги і стипендій, улаштування відчисті та подоро- жні бл. п. А. Чайковського. Посередньо (сали на спомі- ні й мистецькі зібрання, відчисті, заг. збори всіхні то- варистів, анкети і т. п.) Т-во служило цілому майже культурно-освітньому й господарсько-економічному, а то й політичному життю Коломиї й околиці. З касового відомлення ради. Н. Оробиш навікилося, що Т-во має справді готува, але приходить його не йдуть упари з ма- стком, бо Рідна Школа, яка займає цілий другий по- верх Народного Дому на свою гімназію, залюгає з ве- личезним чиншовим довгом за минулі літа (коло 14.000 зол.) і не хоче навіть дозволити займобуловати цієї претенсії на своїх реальностях, хоч не боронить того тужим установам. Третину першого поверху займає музей і тільки решта каміниць приносить доволі непра- вильно владувані чинші. Деякі втрати занотувало Т-во через неосумність декотрих стипендію, що ле вражають за свій обов'язок звернути побраних гро- шей, хоч мають уже доходи. Дуже гарні і початкові відомлення дав рад. В. Кобринський, як кустос Му- зею "Гуцульщина" ім. о. Йосафата Кобринського, ала- сність Народного Дому. З нього побачили члени об- рах розв'язку Музею від дня його засновки (13. листо- пада 1926 р.), його теперішній стан, його велике націо- нально-виховне значіння та його становище між обла- сними музеями. Зі відомлення пробирався наглядно велика праця над розвитком музею його засновника й теперішнього керівника. Це признали беззаперечно загальні збори і дали цьому велич підчас двохулі о- тремю резолюцією, в якій містяться вислів повного зривання й подяки за справді велику й безкорисну працю кустоса в ділянці музейництва. Цікаве відом- лення дав дир. Михалевський, бібліотекар Народного Дому. Бібліотека має вже 1.171 томів і постійно зро- стає. Містяться в окремі кімнати. Але користають з неї всього 72 особи (з усіх членів Народного Дому й "Родина"). На Коломийці трохи замало. Дальші відом- лення торкалися справ господарських. Над ними всі- ми розвинулася дискусія, яка оберталося головню коло фінансів товариства та його музею. Опісля на внесення контрольної комісії признало управі абсолюторію. З черги вибрано нову управу, до якої увійшли: о. пра- бат А. Русин як голова, шк. В. Оробиш, д-р Косак, і. Михалевський, М. Березовський, о. М. Капустин- ский, В. Дидицький, Ю. Ковалів і Дм. Николишин як члени, д-р Шипайло, І. Савків, М. Магдєвич, А. Остро- мельський і Якимович як заступники та Т. Кавалець, Па- лашиня, Мих. Микитюк як члени контрольної комісії. На цьому авторитетно порадок дня і збори закінчено.

Ювлей Ольги Кобиланської відбудеться в Коломиї заходом Філії "Соху України" 21. листопада в салі Шалімої Каси. На програму зложаться: вступне сло- во о. Кисілевської, реферат Ірини Вільде про твор- чість письменниці, продукції хору "Колом. Воїна", ор- кестри Муз. Т-ва ім. Лисенки і сцена з повісті "Апо- стола черні". Філія зголошує сподівання, що грома- дянство Коломийщини чинною участю гімно планує підтримувати літературної діяльності великої письменниці.

СТАНІСЛАВІВ.

Нова станиця. На днях повстав у нашому місті нова торговельна станиця, брах якої дошкучило всі відчували. П. Микола Твердохліб відчинив крамницю із залюгом. Основання такої крамниці повстав піле місто й околиця з задоволенням і масовим поласоду- ванням орудок у ній докаже арозуміння гасла "Свій до свого". Новій станиці бажаємо акнайверших успіхів.

Нова галanterія. Окупувала якої ми вже азізу- вали, чинна вже в ратуші. Побіч великого вибору ар- тикулів галanterійних веде "Нова галanterія" відділ врадських додатків, з чого напевно радіють краєці та крамниці.

Ревія модн. Заходом "Соху України" у Стані- славіві відбудеться мн. налілі показ мод, що викликає велике одкавлення, чого доказом була повна салі "Нар. Торговлі". Показ перевали такі фірми: п. Оста- повичева й Львова (старісні моделі — сукні, костюми, плащі); "Основа", Станіславів (сукні, блузки); п. Ге- руптська, Станіславів (капелюхи спорт. і французькі); "Трико", Станіславів (трикотажні вироби) та п. Пришляк, Станіславів (наймодніші фризери). В за- гальному більше подобалися моделі "Основа", хоч цінами й загарбачили назвами не доїшували п. Остаповичеві. Капелюхи п. Геруптської адобули загальне призначчя як тех. виробу "Трико"-у.

Б. Л.

ТЕРНОПІЛЬ.

Лисенківський концерт у Тернополі. В нас ще не принася асиди згайати оспівувати роковини великих подій чи людей у той день, коли вони припадають. Ни- нитком Першої Листопад. А вже Шевченківські Фран- ковські чи інші свята тичуться у нас майже цілий рік. З тим більшим призначим треба відмітити Лисенків- ський концерт, що відбувся заходом культурно-освіт- ній установ Тернополя доладно в 25-ті роковини смер- ти великого композитора. В програму зайшли виключ- но твори Лисенки. Розпочала концерт оркестра під ба- тутю проф. Безжорозького увертюрою з оп. "Натал- ка Полтавська". Тут і там не все "доходило" асид — але навагал треба підкреслити великі заслуги органі- заторів, яким удалося стигнути, правда, неповаж та всеж вистарчальної скард Промова исп. Сінка була наважна великим пістимом до Лисенки. Вислухали й принася з великою увагою, бо чи не вперше почули ба- гато цінах історії з життя й діяльності композито- ра. Хто азеє каштату "Радуйся живо неполитая", той унася собі, окільки праці треба було зложити в її ви- ведення. А всеж у виконанні "Терн. Бонна" виписав во- на воєм можливо. Разили може непропорційально слабі мужеські голоси, бракувало тут і там опрацюва- ния подробиць, та це, на щастя, губилося. Слід підкре- слити добре виконаний квартет (п. Стебаницька — со- пран, п. Цвєткова — адит, о. Романішин — тенор і п. Ковалевський — бас). Праздником насолодою було фор- теціанове солю проф. І. Крикової, яка з питомим собі відчуттям заграла "Думку-шумку". "На про" у ака- деміні муж. хору й солюспів о. Романішина випали слабіше. Солиста опрацює надиспозиція, зате муж. хор не має нічого на своє оправдання. Напряду дивно, що в Тернополі не можна аірати 16-ох добрих голосів! "Бють пороги" в супроводі оркестри закінчили програ- му. Дирингент п. Березовський держався жочно текоту, начеб боявся заінтерпретувати твір по своєму. Через те й зайшли деякі менш ефектовні місця. Через те й ба- ритонове солю — полисове місце — менше подобалося. Загальне вражіння більш як додатне, хоча при інтен- сивній праці могло бути ще краще.

Т. Л.

КРЕМ'ЯНЕЦЬ.

З сучасних польських настроїв. В динх так ава- ного "тижня школи" цього року зобразили один українсь- гроті на будову вселюдних шкіл. Отож коли він звер- нувся з просьбою за жертву до пані з місцевого поль- ського урядового середовища, вона нервово запитує: "На якій то школі?" І, не чекаючи відповіди, додала: "О це на польське, то я з великою теплотою і на на укра- їнське, то ані одного гроша." Відна, у своїм засап- лелі: зоологічним шовінізмом не знає, що тейке на Волині нема ніодної української державної вселюдної школи, хоч українці є тут амажно-переважаючою на- ціонально більшого (54% згідно з польською офіцій- ною статистикою); що на прилюдні збори на україн- ські цілі тут влада майже нікому не дозволяє, хоч має претенсії до українців, щоб, крім податків, давали та збирали на всілякі польські цілі, на які збори від- бувають майже щонеділі і кожного святачного дня; нарешті бдава правдоподібно була введена з рівно- ваги тим, що саме того дня відбувалися овладання нового шкільного будинку у Крем'янці, до якого правдоподібно має перенестися державна утрата. стична вселюдна школа ч. 3, будинок якої закупили для своїх потреб крем'янський ліцей, та яку помил- ково, а може цілево, дехто називає українською хіба тому лише, що до неї ходять виключно українські діти, хоч наука тут майже в цілості відбувається польською мовою і вчителі за виключенням кількох душ є самі поляки та москалі.

Нові польські торговельні станиці у Крем'янці. За останній місяць у Крем'янці повстало кілька нових польських крамниць. Т-во "Рух" відчинило газетний кіоск у центрі міста і випустило на вулицю кількох продавців часописів, які продають і українську пресу. Польський союз молочарських та явчарських коопера- тив відчинив тут крамницю з налібом. Крем'янський ліцей купив дім та оборуудував там молочарню. По- встала вже третя приватна польська крамниця з ма- нуфактурою. Тільки щось нічого не чути, щоб укра- їнці проявляли якусьбудь ініціативу в цьому на- прямку. Навіть споживчої кооперації не можуть до цієї пори орухнути, хоч для цього є всі дані.

Спортові новинки.

Україна — Польонія. Останній матч за маствство Окружної Ліги відбудеться цієї налілі в Перемишлі на граці Польонії. До цього матчу виступить Україна в такім самім складі як минулої налілі. Матч відбудеться в год. 1.30 пополудні. Віримо, що Україна амаже в ній змаганнях отримати амажні та зааветтє, що при своїй тепішній отриманні зможе забезпечити собі перемогу.

Прогульку до Перемишля, на матч України — По- льонії організує група прихильників нашої дружини. Прогулька піде автобусами. Кошти переаду в обі ото- рину 5 зол. Вголосуватися можна до п. Ліщинського РСУК, або до п. Овчинні — Саліги 49.

Боксерський матч України з Чорними П за мистец- тво Бакляк відбудеться в налілі 21. п. м. у спортовій

галі при вул. Яблоницьких. До цього матчу виступить Україна скріплена Войчуком. Левкович буде боротися в середній вазі замість Микити.

Загальні збори УСТ. "Поділля" в Тернополі відбу- дуться в налілі 21. листопада в доміні т-ва при вул. Міщенській 11. Початок зборів у год. 4. пообд.

НОВІ КНИЖКИ Й ЖУРНАЛИ.

КНИЖКИ.

Юрій Кесач: ЧАРІВНА УКРАЇНА, Львів, 1937. В'б. літотка "Дзвона", ст. 144. Обгортка С. Перебийноса.

Іван Зубенко: ЗА КУЛІСАМИ ЖИТТЯ. Новелі. Коломиї 1937. В-во "Ока", ст. 123. Обгортка В. Диди- юка.

о. Михайло Кравчук: ПРИПОВІСТІ ІСУСА ХРИСТА. Друге видання. Видавництво ЧОБВ у Жовкві. Книжка 214. Жовква 1937. Стор. 96, 16".

о. Степан Ковалів: ВІЧНЕ МІСТО. Навадом і дру- ком о.о. Василія. Жовква 1937. Стор. 117, 8".

І. Манчуленко: А МОЛОДІСТЬ НЕ ВЕРНЕТЬСЯ... Песа на 3 дії. Театральна Бібліотека. Р. XVI, вил. 141 (III. 1937). В-во "Русалка" під ред. Ір. Галузюка. Львів 1937. Стор. 30, 8".

Юра Шкрумеляк: СВЯТІЙ МИКОЛАЙ У СЕЛІ. Співки, декламації та пісні. Поема програма Свят-Ми- колаївського вечора в двох частинах (І. ч. для дітей, II. ч. для дорослих). "Український Театр", вид. ви- торні НТШ, ч. 38. Львів 1938. Стор. 32, 8". Ціна 1 зол.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 1. листопада 1937. Р. VI. Ч. 21. Зміст: О. Тер- лецький: Листопад. — Як переводити шкільний шк- йсцит. — Оі: "Не дамо своїй памі..." — Педагогічна На- става. — о. Іван Велигорський. — Економічні устано- ви й підприємства на поміч Р. III. — Д-р В. Отаросоль- ський: Тома І. Масарик. — Спів українських дитур для гімназій і ліцеїв. — Бібліографія. — З життя Р. III. — Річні вісти. — Додаток: Д-р Володимир Сачинський: Ужиткове мистецтво в системі мистецького виховання. — Д-р Станіслав Людкевич: Організація музичного ви- ховання.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 21 (15) з 1. листопада 1937. Зміст: Мусимо оплатити свій великий довг. — Перші відгуки (На шляху до організації співпраці українських купців, промисловців і ремісників). — Отраган. — Перед змінами в промисловому законі (Про- тести і застереження). — Чужа підприємчість ала- зька (Дещо з поміччю у подорожі Прага-Відень-Па- риз). — II. Брашівський курс. — Купецькі справи в ра- дію. — Експертівка в нашій торгівлі (на Р. Крох- малев). — Обов'язки і права. — Як діяти про виставо- ве амаю. — Волинська сторінка: Як ми уступали в міст... (Факти минулого і загрози наших днів). — Зна- чіння Пром-Банку для українських купців і ремісників на Волині. — Волинська хроніка. — З організаційного життя (Товмач, Бучач). — Савтр Т-ва Кооператорів. — Річні вісти. — Податкові атуалі з тужим ядань. — Ринки і ціни.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ілюстрований жур- нал історії та побуту. Львів, листопад 1937. Р. IX. Ч. 11. Зміст: Микола Лебедиский: На шлях агарний з дубів ают паде. — В. Літиський: Із залюгом сина- пчальністий. — П. Мигонич: При VII-й Бригаді УГА. — Карло Стасинич: Мое повчання до споминів про VII Бригаду пор. Мигонича. — Петро Франко: Легушський відділ УГА. — Листопадові дні у Бібрці. — Михайло Середа: Українська жінка у визвольній ділянці. Ф. О. III: Листопад 1918 р. — Я. Шемлей: Охорона сотня мосту на Дністрі в Закарпатті у травні 1918 р. — І. III: Біб- ліографія. — Від Адміністрації.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, Львів, листопад 1937. Р. XXV. Ч. 2.

СОНЕЧНО, український часопис для дітей. Рівне, вересень 1937. Р. III. Ч. 1. (31).

ВІСТНИК МАРІЙСЬКИХ ТОВАРИСТВ. Львів, ли- стень-вересень 1937. Р. III. Ч. 5.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Львів, листопад 1937. Р. 12. Ч. 3.

МІСІОНАР ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ. Жовква, листопад 1937. Р. XV. Ч. II.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Львів, листо- пад 1937. Р. XII. Ч. 11.

ВІСТИ З ЛУГУ. Львів, 17. жовтня 1937. Р. XII. Ч. 12.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД, чвертьрічник. Львів, листопад 1937. Р. I. Ч. 3.

НАПЕРЕДОДНІ, літературно-мистецький і науко- вий часопис. Львів, 30. жовтня 1937. Р. I. Ч. 2.

ШЛЯХ, релігійно-промисловий часопис для на- роду Луцьк, листопад 1937. Р. Ч. 7.

КАМЕНЯРІ, двотижневик. Львів, листопад 1937. Р. V. Ч. 21.

ВІСТИ МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБИ УКРА- ІНИ. Прага, жовтень 1937. Ч. 17.

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАР- СЬКОГО ІНСТИТУТУ в Подібразах. Подібрази, жо- втень 1937. Ч. 20-21.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 31. жовтня 1937. Р. XIII. Ч. 42.

Направа жіночих торбинок

та продаж наймоднішої шкряної галі-терії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Ринарсько-Галинтерійні** **Н. ВАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саломандра.

Театри.

Великий Театр:

Субота 13. XI. год. 8. веч. „Легенда“. Вистава ажурна, абином. новачини. Неділя 14. XI. год. 12. веч. „В Санто-Іванську ніч“ казка для дітей; год. 3.30 поп. „Затра не діли“.

Понеділок 15. XI. год. 7.30 веч. „Затра не діли“.

Театр Різнородностей:

Субота 13. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може“.

Неділя 14. XI. год. 3.30 поп. „Жа-бонька“; год. 7.30 веч. „Де чорт не може“.

Понеділок 15. XI. год. 7.30 веч. „Жа-бонька“.

Український Нар. Театр ім. І. Тобіле-вича.

БРОДИ:

13. XI. Циганський барок.
14. XI. Орфей.
15. XI. Муж двох жінок.
16. XI. Шаріка.
17. XI. Ніч під Івана Купала.
18. XI. Довбуш.
З Бродів їде театр на Львів-Львів-Львів.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ЯРОСЛАВ:

13. XI. Маруся Богуславка.
14. XI. Ніч під Івана Купала.

СИНЯВА:

15. XI. Хмара.
16. XI. Жайворонки.
17. XI. Маруся Богуславка.
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАВСК:

20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Національний Хор Дми-тра Котика.

13. XI. Ярослав.
14. XI. Ярослав (год. 3. попол.).
15. XI. Тарна.
16. XI. Краків.
17. XI. Краків (сала Отарого Театру).
18. XI. Катюша.
19. XI. Катюша (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (сала графа Редена).

К І Н А.

АПОЛЬО: „Парада зірок Варшави“, „Явості, ватажок опришків“.

АТЛАНТИК: „Галія“ з участю Бал-дрівської-Гурської та Л. Копури.

ВАНДА: „Вийти нагору“, „Сьогодні ве-тором у мене“.

ГРАЖИНА: „Шіснадцятилітня“ а Ліал-Давид.

ЕВРОПА: „Іх сто я вона одна“ (І. Дурій).

КАСІНО: „Коли пайтуть боги“.

КОПЕРНИК: „Знахар“ на сцен. пові-сти Дюма-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонюлю-ю“, „Забута симфонія“.

МЕТРО: „Парка легкої бригади“.

МІРАЖ: „Пасажирка зайцем“ із Шер-лі Темпл.

МУЗА: „Роман“ на сцен. Жеромського.

ПАКС: „Пісня воякини“ з Іваном Ке-пуром.

ПАЛІО: „Я збрехала“ (Смогарська, Водя).

РАЙ: „Блонд Кармен“ із Мартою Е-герт.

РІАЛЬТО: „Карієра панни Іванни“.

СВІТ: „Пропавше місто“, „Тиждень пе-ред шлюбом“.

СТІЛЕВ: „Один поверх вище“ і ревія-ТОН: „Трафальгар“.

УТІХА: „Штангівське дітя“ з Фліпом і Фліпом і ревія „Вісімнадцять“.

ХІМЕРА: „Втеча до шесті“ з Марг. Солієн.

ФОТОПЛЯСТИНОН:

(пл. Марійська 5)

„Рен“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 13. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.45, 20.10, 21.00 Веселі ме-лодії; 15.40 Молоді співає; 18.00 Кел-лет; БІЛГОРОД 20.45, 21.00 Нар. музика; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика; 19.25 Форт.; ВІДЕНЬ 19.30 Концерт хо-ру; 20.00, 21.00, 22.00 Віденські оповіда-ни; муз. комедія Гельмгольбергера; ДАЙТШЛІНДВЕНДЕР 19.10, 20.00 Гарні мелодії; ГІЛЬВЕРЗУМ 19.30, 20.00, 21.00 Кавалір Срібної Розги; оп. Р. Штрауса; КОШІЦЬ 18.30, 19.00, 18.00, 18.10, 18.45

„MANUFACTURA“

під упр. О. Стефановича поручає на зиму 1937-8 наймодніші матеріяли на Львів, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3. мужеські та жіночі одяги.

Щиро радімо перед закупном радісного апарату послухати віденського

„KARSCNA“ (Wiener Präzisionsarbeit) ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 10.

Тел. 214-21.

Мінімальна зумиття струму завдяки новачасним лямпам Сер. Е. досі у краю незаним.

Фотоелектрокабель

Позрі Єдині українські

шоферські курси

під. Ярослава Білинського

Проваджені українськими фаховими силами, поруча-ються всім, що хочуть здобути всестороннє знання в ділянці моторизації та запознати собі певний про-житок. — Інформації в листи щодня. —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика; 21.00 „Осваді ді фортуна“ муз. анд. Пародія; ПРАГА 14.00 Веселий акенд; 17.55, 18.00 Хор; 20.55, 21.00 Кон-церт орх. і солістів; 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРИ 18.00 Для дітей; 21.30, 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Джек; 21.00, 22.00, 23.00 „Альмасіно е Ніколет-та“ муз. казка Барберія.

Неділя, 14. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.30 Муз. дрібнички; 20.00, 21.00 „Масковий бал“ оп. Верді; БУ-ДАПЕШТ 12.30 Галюкові твори, орх.; 17.00 Форт.; 18.00 Нар. пісні в супр. орх.; БІЮ. СЕЛІА ФІЛІМ. 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Шмита дилка“ оп. Р. Штрауса; ВІ-ДЕНЬ 15.40 Камер. музика; 16.45 Мала попура; 18.00 Форт. дуєт; ДАЙТШЛІНД-ЗЕНДЕР 17.00 Танки і марші Швабі; 19.10 Гарні мелодії; КОШІЦЬ 18.15 Му-зика з пл.; 18.20 Петро Миговк: „Видимі душі“; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика; 21.00 22.00 „Альмасіно е Ніколетта“ оп. Барберія; МІНХЕН 21.00 „Орфей і Евридика“ оп. Глюка; ПРАГА 17.50 Орх. концерт, спів; 20.05, 21.00 Розр. програма; РАДІО ПАРИ 20.45 Вок. дуєти; 21.15 Пісні; 21.30, 22.00, 23.00 „Фортуна“ оп. Месажера; РИМ 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 13. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня ауд.; 11.15 Для шкіль: Оповіді пісеньки; 11.40 Скрипко-ві твори Чайковського, пл.; 12.05 Розр. музика; Полудн. дозвілля; 13.45 Концерт баянів; 15.15 Тривал. із концерту христ. купецтва; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уман для дітей: „Ляльчине весілля“ з муз. Іл.; 16.15 Дута оркестра; 16.50 Фейл; Наша програма; 17.00 Віл А-тен до Байрайт (Монтеверді); сопран, альт, тенор, форт.; 17.50 За виховний че-кал молоді; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Камер-альний концерт у вик. форт. тріа: Ро-ман Савицький фортепіан, Роман Криш-тальський скрипка, Петро Пшеничка віо-лончеля (у програмі В. Барвінський: а) фортепіанове тріо ес-моль, б) Алсгро ес-аї модерато, в) Анданте, г) Алсгро рі-золуто; 18.35, 19.50 Актуальна гутірка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Віра-то обирає барабани“ обр. для дітей з му-зиком „Великопольська“ ауд.; 20.00 Лег-ка і танцюва музика, пісеньки; 21.00 „Клі-єнт“ ес-аї; 22.00 Розр. концерт, орх., спів; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.; у перерві год. 23.10 „Катедра гу-мору“ ес-аї.

Неділя, 14. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ран. дозвілля; 8.15 Хлброб. Газета. Про продукцію шовкового сирічка, Увертюра з оп. Р. Вагнера „Король марево“ пл.; Гігієна молока, гутірка в українській мові виг. д-р В. Лукашевський; коло год. 10.30 пі-ска богослуження з італійської музики, пл.; 11.30 Репортаж із життя; 11.57 Си-нал часу; 12.05 Муз. порівнок симф. орх.; 13.00 Зі світа театру; 13.10 Рахунок со-аїсти: Ріг Доброї Надії, виг. Житм. Но-ваковський; 13.50 Орх. музика, спів (В. Тисня); 14.45 Для села: Огляд ринка рільних продуктів, Музика з пл., „Не-шаста“ ауд. Музика з пл.; 15.45 Для ді-тей: Пожежа в пралісі, Музика з пл.; 16.45 Анімація та життя; 17.00 Концерт для дітей і молоді: хор, музика; 17.55 Хвилина біра студій; 18.05 Розр. кон-церт, спів, музика; 18.40 Театр Уман; Зілля та казання; 19.35 Читалини ве-чорини; 20.00 Дуєти та пісні, Ольга Ла-да сопран, Євгенія Зрицька мезосо-пран, форт.; 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 По-літ. огляд; 20.50 Веч. дозвілля; 21.15 „Га-нуса з Погуляки“ з муз.; 22.00 Оповід-ання про Моторта; „Нерні віденські лта“; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. му-зика з пл.

Радіокутик.

РАДІОСЛУХАЧІ ВІДВІДУЮТЬ РАДІО.

У цілому світі мають радіослухачі од-накові бажання — озвучити за куліри радія, подивитися на виконавців, яких переважно чують. Коли німецька радіо-фонія надає акції, де є дозволені при-сутність публіки, — студія завжди пе-реповнені.

У Нью Йорку відомість довгих відвід-увань в Радіо-Сіті нагадує мандрику народів.

У Голландії, де центральна радіостан-ція не є в самій столиці, а в Гільверсум, у-трава міста Брюсселя дуже часто орга-нізує спеціальні популярні поїзди, щоб задовольнити бажанням населення, яке то-че відвідати радіостанцію.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІР-МАХ, ЯКІ ОГОВОЛЮЮТЬСЯ В НАШО-МУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИ-КУВАТИСЯ НА ОГОВОЛЕННЯ.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 13. листопада 1937 р.

1 кг. масла десерт. баян. без оп. 2.95 зол.
1 кг. масла баян. вид. з опак. 3.00 зол.
1 кг. масла сасп. вид. з опак. 3.00 зол.
молоко 17—18 сот.
йогурт (копа) 4.70—4.75 зол.
Тенденція зростає на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

Показ рідного промислу в Калуші. Подіємо до відома, що в дні 28. XI—6. XII. 1937 р. буде влаштований у Ка-луші показ рідного промислу. Українські промисловці, що не є організовані в „Групи Промисловців“, а які хотіли б у-асти участь у тому показі, хай звер-нуться на адресу: „Група Промисловців“ п. Раковський, Львів, вул. Сикстуська 48, або до Торговельної Спільноти в Калу-ші найдалі до 20. XI. ч. р. — Комітет.

КУПНО - ПРОДАЖ

ПЕЧІ залізані Ватра, Метеор, Меркур, кухонні випрази, шведські примуси, при-ладдя, Ренчир, Лейонів 37. 2003 6-15

ОНАЗІЙНО до продажі машини до шит-ти різних систем, кравецькі, жіночі і шевські, Гданський, Коллонтай 2. 2018 5-13

ТАДЕЙ ГОРОВІЦЬ, Львів, Жовківська 71. Телефон ч. 270-11, Філія вул. На Байки 15. Фарби, лаки, покриття, хемікалії, технічні і господарські артикули, анілі-ни, олії, смари до машин, прилади ма-лярське, столярське і ін. 2052 3-5

ТЕПЛІ, сист. д-ра Бгера, також з мето-ру мужеські підштанці 3.25—4.50, чисто вошині 5.40—6.75. Фабрика білля „АС-ТРА“, Львів, Сикстуська 2. 2040 2-7

БРИЛІАНТИ, діаманти, перли, срібло, золоту біжутерію, годинники купує, пла-тить найбільше Вандер, Шайнохи одні. Преп'яїла, дешева направа годинників і біжутерії. 1903 3-7

РАЙТУЗИ вонилі 2.90, гетрові 4.90, пі-жами фінелелі 3.50 та все на зиму для дітей поручає „Світ Дитини“, Сик-стуська 2. 2039 1-7

МЕБЛІ всього роду, догідні умовини „МІВЛЬОСКЛАД“, Казимирівська 25.

МЕШКАННЯ

ТРИМІНАТНЕ повнокомфортове соці-альне мешкання в новім домі до внайма, вул. Жиганська 14. 2009 1-1

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА з 10.000 зсп. прийме рентон на підприємство. Уголошення під „Вн. робітництво“ до Адм. 2054 3-3

ПОВАЖНЕ українське промислове під-приємство потребує адісного торговель-ного референта з відповідними студі-ми, або практикою. Вимагана кваліфіка-ція 2—3.000 золотих. Першество 6. УСС, або члени УГА. Письменні оголо-шення до „Діла“ під „ІТТЕ“.

РІЖНІ

МАШИНИ до шиття, грамофони, скрип-ки, мандоліни, направлення добре, дешево Новацький, Львів, Городецька 63. 1966 3-3

НА ШЛЮБИ, азбави, випозичає убран-ня візитові, смокінгові, фраківі. Цині низькі. Коллонтай 10. Тел. 215-37. 2028 3-10

НАПРАВЛЯЄ, стриже, чистить перські дивани, смірненські і фабричні килими, скоро. Купує дивани перські і приймає в коміс. враніння з килимами Борков-ська, Львів, пл. Бервардинська 12. 2044 2-9

ФАБРИКА ДЗЕРНАЛ, шліфарня шила А. Тортов тепер Бема 12 а. тел. 224-81. 1959 8-30

ОГОВОЛЕННЯ.

ТЕЛ. 232-07

Львів

Ринок 42.

ВІКОНУЄ

НОВА УКР. КІШАРНЯ

РЕПРОДУКЦІЯ

Й. ГЕХТ

Львів

Городецька 57

Тел. 233-31

Фабричний склад інструментів ду-тих, смичкових, струнних, джез-бендових, саксофонів, акордеонів (гармоній) фортепіан, патафонів і українських плит.

Ціни фабричні.

ДЕШЕВО, ТОЧНО І СОЛІДНО

ПЕРЕВОЗИ

меблів і товарів виконує та всякі спеціальні заходи поладує

„ГАРМА“

спеціальний переносова кооператива

Львів, ул. Потоцького ч. 11 а

(друга брама) тел. 111-21 4-6

АРТИСТИЧНО БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ

виконує всякі церковні речі як монетарний, часи, плашки і т. п. Від-аозачує теж часи та інші предмети.

Степан Федінський

Львів, вул. Вірменська ч. 25

(в реальності „Зорі“).